

דוחות כספיים

תוכן העניינים

תמצית דוחות כספיים ביניים

75	חוות דעת רואה החשבון המבקר
79	דוח רווח והפסד
80	דוח על הרווח הכולל
81	מאזן
82	דוח על השינויים בהון
83	דוח על תזרימי המזומנים
85	באורים לתמצית הדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק אוצר החייל בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיומה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה בלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2016 ו- 2015 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, והדוח שלנו, מיום 26 בפברואר 2017, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בפברואר 2017

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמיוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2016, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway (COSO), והדוח שלנו מיום 26 בפברואר 2017, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בפברואר 2017

דוח רווח והפסד שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2014	2015	2016	ביאור
483.2	408.1	479.0	2 הכנסות ריבית
67.2	30.0	27.6	2 הוצאות ריבית
416.0	378.1	451.4	2 הכנסות ריבית, נטו
60.2	2.5	27.4	13, 28 הוצאות בגין הפסדי אשראי
355.8	375.6	424.0	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
10.0	20.4	11.4	3 הכנסות שאינן מריבית
226.1	226.9	221.0	4 עמלות
1.8	3.9	4.4	5 הכנסות אחרות
237.9	251.2	236.8	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
296.7	293.3	298.6	6 הוצאות תפעוליות ואחרות
82.3	81.8	74.8	16 משכורות והוצאות נלוות
153.5	143.0	145.2	7 אחזקה ופחת בניינים וציוד
532.5	518.1	518.6	7 הוצאות אחרות
61.2	108.7	142.2	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
23.6	43.1	58.4	רווח לפני מיסים
37.6	65.6	83.8	8 הפרשה למסים על הרווח
			רווח נקי:
			המיוחס לבעלי מניות הבנק
			9 רווח בסיסי למניה בש"ח
0.30	0.52	0.66	רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
2.97	5.18	6.61	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
14.84	25.89	33.07	רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

 עופר סלפטר
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי
  יעקב מלכין
מנהל כללי
  יוסי לוי
יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 26 בפברואר 2017

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

	2014	2015	2016
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	37.6	65.6	83.8
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:			
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו	(22.8)	(16.2)	3.5
התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים (1)	0.1	3.2	(64.0)
השפעת המס המתייחס	8.5	4.9	20.5
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים	(14.2)	(8.1)	(40.0)
הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	23.4	57.5	43.8

(1) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פיצויים להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2016	ביאור	נכסים
5,196.4	6,688.6	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,809.0	1,379.9	12	ניירות ערך(1)
11,921.1	12,522.6	13,28	אשראי לציבור
(129.7)	(141.9)		הפרשה להפסדי אשראי
11,791.4	12,380.7		אשראי לציבור, נטו
51.5	28.4	14	אשראי לממשלה
81.2	73.4	16	בניינים וציוד
10.2	15.1	26	נכסים בגין מכשירים נגזרים
232.3	207.5	17	נכסים אחרים
19,172.0	20,773.6		סך כל הנכסים
15,454.3	17,268.1	18	התחייבויות והון פקדונות הציבור
185.2	87.1	19	פקדונות מבנקים
233.0	273.7		פקדונות הממשלה
665.9	497.4	20	כתבי התחייבות נדחים
31.6	23.0	26	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,437.3	1,415.8	21	התחייבויות אחרות(2)
18,007.3	19,565.1		סך כל ההתחייבויות
1,164.7	1,208.5	א23	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
19,172.0	20,773.6		סך כל ההתחייבויות והון

(1) לפרטים על ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן וניירות ערך אשר שועבדו למלווים, ראה ביאור 12, ניירות ערך, להלן.

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים בסך 6.5 מיליון ש"ח ו- 8.0 מיליון ש"ח ב- 31 בדצמבר 2016 ו- 31 בדצמבר 2015, בהתאמה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

סך כל ההון	עודפים (גרעונות)	רווח כולל אחר מצטבר	סך כל הון המניות הנפרע וקרנות הון	קרן הון מפרמיה	הון המניות הנפרע	
1,083.8	686.6	19.4	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 1 בינואר 2014
37.6	37.6	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
						רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר
(14.2)	-	(14.2)	-	-	-	השפעת המס
1,107.2	724.2	5.2	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
65.6	65.6	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
						רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר
(8.1)	-	(8.1)	-	-	-	השפעת המס
1,164.7	789.8	(2.9)	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
83.8	83.8	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
						רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר
(40.0)	-	(40.0)	-	-	-	השפעת המס
1,208.5	873.6	(42.9)	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
37.6	65.6	83.8	רווח נקי לתקופה
התאמות:			
13.6	12.4	10.8	פחת על בניינים וציוד
60.2	2.5	27.4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הפסד (רווח) משינוי ערך וממכירת ניירות ערך זמינים
(31.3)	35.1	26.0	למכירה ומוחזקים לפדיון
			הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי
(0.9)	(0.5)	(0.2)	הוגן של ניירות ערך למסחר
0.1	(2.7)	(2.8)	הפסד (רווח) ממימוש בניינים וציוד
(13.9)	1.5	7.2	מיסים נדחים, נטו
6.3	5.8	(13.8)	שינוי בהתחייבויות נטו בגין זכויות עובדים
33.4	22.5	18.7	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
(0.3)	(0.9)	(0.5)	התאמות בגין הפרשי שער חליפין
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
2.4	3.3	(1,406.5)	פקדונות בבנקים
(0.7)	(456.3)	(618.2)	אשראי לציבור
(13.5)	(14.5)	23.1	אשראי לממשלה
(3.5)	(1.7)	4.1	ניירות ערך למסחר
(23.6)	19.4	(3.5)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(42.6)	(13.9)	38.1	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
(3.7)	(16.3)	(98.1)	פקדונות מבנקים
514.4	2,381.6	1,813.8	פקדונות הציבור
35.7	(57.0)	40.7	פקדונות הממשלה
(3.8)	(17.9)	(9.7)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(7.6)	50.8	(70.2)	התחייבויות אחרות
558.3	2,018.8	(129.8)	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
0.9	66.9	1.1	תמורה מפידיון איגרות חוב מוחזקות לפידיון
(1,497.3)	(1,527.4)	(847.6)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
934.6	1,146.9	766.6	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
13.7	276.4	482.3	תמורה מפידיון ניירות ערך זמינים למכירה
(8.2)	(8.3)	(7.3)	רכישת בניינים וציוד
-	3.0	7.1	תמורה מממוש בניינים וציוד
(556.3)	(42.5)	402.2	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) השקעה
תזרימי מזומנים לפעילות מימון			
(70.6)	(133.7)	(187.2)	פדיון כתבי התחייבות נדחים
(70.6)	(133.7)	(187.2)	מזומנים נטו לפעילות מימון
(68.6)	1,842.6	85.2	גידול (קיטון) במזומנים
3,173.8	3,105.5	4,949.0	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
0.3	0.9	0.5	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
3,105.5	4,949.0	5,034.7	יתרת מזומנים לסוף התקופה
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו			
569.2	476.9	566.7	ריבית שהתקבלה
191.7	140.4	103.8	ריבית ששולמה
90.1	58.2	56.2	מסים על הכנסה ששולמו
4.3	4.8	62.4	מסים על הכנסה שהתקבלו

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016

תוכן עניינים

87	1. עיקרי המדיניות החשבונאית
116	2. הכנסות והוצאות ריבית
117	3. הכנסות מימון שאינן ריבית
118	4. עמלות
118	5. הכנסות אחרות
118	6. משכורות והוצאות נלוות
119	7. הוצאות אחרות
119	8. הפרשה למסים על הרווח
123	9. רווח למניה רגילה
124	10. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
125	11. מזומנים ופיקדונות בבנקים
126	12. ניירות ערך
129	13. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
130	14. אשראי לממשלות
130	15. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
131	16. בניינים וציוד
132	17. נכסים אחרים
132	18. פיקדונות הציבור
133	19. פיקדונות מבנקים
133	20. אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
134	21. התחייבויות אחרות
134	22. זכויות עובדים
143	23א. הון עצמי
145	23ב. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים
151	24. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
153	25. שעבדים, תנאים מגבילים וביטחונות
154	26א. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
155	26ב. פעילויות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון
161	27. מגזרי פעילות פיקוחיים
174	27א. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
177	28. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
177	א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים – הפרשה להפסדי אשראי
179	ב. חובות:
179	1. איכות אשראי ופיגורים
180	2. מידע נוסף על חובות פגומים:
180	א. חובות פגומים והפרשה פרטנית
182	ב. יתרות ממוצעות והכנסות ריבית
183	ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
186	ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה
187	ד. מכשירים פיננסיים חוץ – מאזניים

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016

תוכן העניינים

188	29. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
190	30. נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון
195	31א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
199	31ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן
202	31ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
203	31ד. מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה
203	31ה. מידע בדבר רגישות מדידות השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים
204	32. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק
211	חוות דעת אקטואר

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק אוצר החייל בע"מ (להלן- "הבנק") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים של הבנק כוללים את אלה של הבנק ושל חברת נכסים של הבנק, חברה בת בשליטה מלאה. הדוחות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. הבנק נשלט שליטה ישירה על ידי הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן "הבנק הבינלאומי" או "החברה האם" לפי העניין) ועל ידי חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (להלן "חבר"). בהיתר השליטה שקיבלו הבנק הבינלאומי וחבר הותר שיתוף פעולה ביניהם בתנאים מגבילים ונקבעו תנאים נוספים באשר לשליטה, למניעת תחרות ולשירותים אותם יקבל הבנק. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 26 בפברואר 2017.

(2) הגדרות

דוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים הנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה התאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים. מטבע הפעילות של הבנק הינו שקל.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

בעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח, ומעוגלים למאות אלפים קרובים, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. **יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים**
החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2016 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות בנושאים המפורטים להלן:

- דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות.
- דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים.
- מגזרי פעילות פיקוחיים ודיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה.
- ארגון מחדש של חוב בעייתי.

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

(1). דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים – מוניטין ואחרים". בפרט, על פי החוזר תאגיד בנקאי נדרש ליישם את הכללים המפורטים בנושא 40-350 בקודפיקציה בדבר "תוכנה לשימוש עצמי".

בנקים נדרשים ליישם את ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקינה האמריקאית באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון לנתונים המתייחסים לתקופות קודמות, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. ליישום החוזר לא הייתה השפעה מהותית. סעיפים 1.ד.13 (להלן עודכנו בהתאם להוראות החדשות).

להלן סקירת עיקרי ההוראות החדשות ביישום הוראות התקינה האמריקאית בנושא נכסים בלתי מוחשיים:

- ירידת ערך - נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר
- נכס בלתי מוחשי ייבחן בהתקיים סממנים לירידת ערך ברמת "קבוצת נכסים". קבוצת נכסים היא הרמה המצומצמת ביותר של נכסים והתחייבויות שמפיקה תזרים מזומנים נפרד.
- תחילה יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי-מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה ההפרש שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים.
- ירידת הערך תוקצה בצורה פרופורציונאלית (פרו-ראטה) אך ורק בין הנכסים שבקבוצת הנכסים, ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשווי ההוגן.

- ביטול הפסד מירידת ערך

ככלל, לא ניתן לבטל הפסדים מירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים.

- היוון עלויות ליצירת נכס בלתי מוחשי

ככלל, עלויות ליצירת נכס בלתי מוחשי יוכרו כהוצאה בעת התהוותן. עם זאת, קיימות הנחיות ספציפיות עבור מקרים מסוימים, למשל לגבי עלויות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי, כמתואר להלן.

- היוון עלויות תוכנה לשימוש עצמי

עלויות שהתהוו בשלב יישום הפיתוח של תוכנה לשימוש עצמי יהוונו, כאשר ההנהלה מחויבת למימון הפרויקט, וכן צפוי שיושלם והתוכנה תמלא את ייעודה. יצוין, כי כבר כיום הוראות הדיווח לציבור בנושא היוון עלויות תוכנה לשימוש עצמי מבוססות בין השאר על התקן האמריקאי 1-98 SOP (נכלל במסגרת 40-350 ASC).

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(2). מגזרי פעילות פיקוחיים ודיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא *דיווח על מגזרי פעילות* אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהם יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים ולעדכן את דיווחיהם בהתאם להגדרות האחידות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, אשר מבוססות בעיקרון על סיווג הלקוחות על פי מחזור פעילותם.

(ב) מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, בחוזר נקבע כי הגילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה ינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב- ASC 280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה לפי ASC 280-10 הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעילותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

הדיווח בדבר מגזרי הפעילות הינו בהתאם לגישת ההנהלה, תוך גילוי מגזרים ופירוט פריטי דיווח כפי שנקבעו בבנק.

הכללים החדשים נכנסו לתחולה בהדרגה, החל מהדוחות הכספיים לשנת 2015. הרחבת מתכונת הדיווח עד למתכונת המלאה תתבצע באופן המפורט להלן:

- החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 ניתן גילוי מלא לפי מגזרים פיקוחיים אשר כוללים מגזרים כגון בנקאות פרטית, משקי בית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים וגופים מוסדיים, למעט הגילוי הנפרד על מגזר ניהול פיננסי. מספרי השוואה יותאמו למפרע. ניתן להציג בדוחות בשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי השוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.
- החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן. ליישום ההוראות החדשות לא הייתה השפעה מהותית למעט אופן ההצגה והגילוי. ביאורים 27 ו-27א הותאמו כדי לכלול את הגילוי החדש בכפוף להוראות המעבר כמפורט לעיל.

(3). ארגון מחדש של חוב בעייתי

ביום 22 במאי 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור עדכון מספר 02-2011 לקודיפיקציה שפרסם ה-FASB ולאור הנחיות חדשות של הרשויות הרגולטוריות בארה"ב.

בהתאם לחוזר, נוספו הנחיות בדבר חובות שעוברים תהליך של ארגון מחדש עוקב. בפרט, נקבע כי בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש (להלן: "ארגון מחדש עוקב"), התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

(א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.

(ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב.

על מנת לעמוד בשני התנאים כאמור, בין היתר, נדרש שהסכם הארגון מחדש העוקב יהיה בתנאי שוק, לרבות: (1) שיעור ריבית חוזי שאינו נמוך משיעור הריבית בהלוואות חדשות עם מאפייני סיכון אשראי דומים, וכן (2) תנאים אחרים בחוזה, שאינם פחות מטיבים עם התאגיד הבנקאי לעומת התנאים שהתאגיד הבנקאי היה מציע בהלוואות חדשות כאמור עם מאפייני סיכון אשראי דומים.

בנוסף, נקבעו מקרים בהם ישנה חזקה שהחידוש של חוב נחות הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי. וכן נאמר כי כאשר חוב, שלא נחשב בעבר כחוב פגום באופן פרטני, מאורגן מחדש ונקבע כי הוא עומד בהגדרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, ללא מחיקה חשבונאית חלקית, בדרך כלל אין זה נאות להקטין את אומדן ההפרשה להפסדי אשראי במועד הארגון מחדש כתוצאה מהשינוי בשיטת מדידת ירידת הערך.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הוראות שנקבעו בהתאם לחוזר נכנס לתוקף החל מיום 31 בדצמבר 2016 על ארגונים מחדש שיבצעו או יחודשו ומיום זה ואילך. כמו כן, הבנק יישם את ההוראות בכל הקשור לשימור ההפרשה בחובות שאורגנו מחדש. ליישום הוראה זו על מלאי החובות שאורגנו מחדש בבנק לא הייתה השפעה מהותית.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הבאים אשר מוכרים ברווח כולל אחר, הנובעים מתרגום של:

- מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד);
- התחייבויות פיננסיות המגדרות השקעות בפעילות חוץ, בגין החלק האפקטיבי בגידור.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			ליום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	2014	2015	2016	
%	%	%				
12.0	0.3	(1.5)	3.889	3.902	3.845	שער החליפין של הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(1.2)	(10.1)	(4.8)	4.725	4.247	4.044	שער החליפין של האירו (בש"ח)
						מדד המחירים לצרכן:
(0.1)	(0.9)	(0.3)	102.1	101.2	100.9	לחודש נובמבר (בנקודות)
(0.2)	(1.0)	(0.2)	102.1	101.1	100.9	לחודש דצמבר (בנקודות)

(2) בסיס האיחוד

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הקבוצה שולטת בנרכשת כאשר יש לה את היכולת לכוון את המדיניות והניהול בנרכשת, לרבות דרך בעלות או הסכם. בבחינת השליטה לא נלקחות בחשבון זכויות פוטנציאליות. להנחיות בנושא צירופי עסקים אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט: ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי.

כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

הכנסות מפירעון מוקדם שבוצע לפני ה-1 בינואר 2014 מוכרות לפי פריסה על פני יתרת תקופת הפירעון המקורית או תוך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, כקצר מביניהם. הכנסות מפירעון מוקדם שבוצע לאחר ה-1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

(ב) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

(ג) ניירות ערך - ראה סעיף ד. (5) להלן.

(ד) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד. (6) להלן.

(ה) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור ואת קובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב, לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה סעיף ד.1 (8) להלן.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כחוב בהשגחה מיוחדת כאשר לאשראי חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הבנק.

חוב מסווג כחוב נחות כאשר האשראי אינו מוגן באופן מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס של הביטחונות ו/או יכולת התשלום של החייב, באופן שקיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים בגין אשראי זה, אם לא יתוקנו הליקויים.

חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם.

בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- (1) אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- (2) כאשר החייב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות שינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לווים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של האמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד. מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש.

חוב אשר פורמאליט עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.

- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.

- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.

- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.

- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.

- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות רבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);

- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;

- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
 - ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).
- חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).
- אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין המסלול הבחינה הפרטנית לבין המסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הלוואות לדיור

ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן וריבית והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. בנוסף, הבנק מיישם את הוראות נב"ת 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור". הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי שאינו לדיור

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית לגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), "טיפול חשבונאי בתלויות", ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח בהתייחס לממוצע שיעורי הפסד בטווח השנים. מהאמור מוחרג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית. עוד נקבע כי בנקים ששיעור ההפסד השנתי שלהם נמוך מ-0.3% בכל אחת מחמש השנים שהסתיימו במועד הדיווח רשאים לשקול לעשות שימוש בהתאמות בגין גורמים סביבתיים בשיעור של לא פחות מ-0.5%. הבנק פועל בהתאם לאישור שנתקבל מבנק ישראל במסגרת המותר לבנקים בעלי שיעור הפסד שנתי נמוך כאמור.

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק אינו נדרש להחזיק הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממש.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון, הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית של כל יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון.

לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, קבע הבנק כי החל מיום 1 ביולי 2015 לאשראי שניתן במסגרת קרנות מדינה לעידוד עסקים קטנים ובינוניים המובטח בערבות מדינה, הנמדד במסלול הקבוצתי ונמצא בפיגור של מ-150 יום ועד שנתיים, יינתן מקדם מחיקה חשבונאית מתאים לשיעור מימוש הערבות בתקופה. לאחר תקופה זו תמחק יתרת החוב הרשומה במלואה. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה המיידית. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאליט עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד.3) לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם את דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. הדרישות מחייבות את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה.

כמו כן, החל משנת 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה ביאור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה ביאור 28).

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(5) ניירות ערך

- ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות חוב מוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
- הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- השקעותיו של הבנק בקרנות השקעה פרטיות מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד. (7) להלן.
- לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד. (8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו.

חשבונאות גידור

במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

גידור שווי הוגן

כאשר נגזר משמש כמכשיר המגדר את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן לייחס אותה לסיכון מסוים, שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 155 (ASC 815-15), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקורות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירה במדידה לפי שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 הקבוצה מיישמת את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S. GAAP וב-IFRS.

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישורין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

לצורך מדידת שווי הוגן, לא מיושמת הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) לגבי מכשירים פיננסיים. בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

כמו כן, במקרים מסוימים, לצורך מדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות לא סחירות, הבנק מיישם הנחיות שנקבעו ב- ASU 2009-05 מדידת התחייבויות לפי שווי הוגן. בפרט, הבנק מעריך את שוויים ההוגן תוך שימוש במחירים מצוטטים של ההתחייבויות (או של התחייבויות דומות) אשר נסחרות כנכסים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 31א, "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לעניין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של אגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקק בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

אשראי לציבור ויתרות חוב

ראה באור 1.ד. (4) לעיל.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).
- הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז.
- כמו כן, הבנק מקיזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.
- הבנק לא מקיזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקיזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement).
- עם זאת, בהתאם להוראות בנק אינו רשאי לקיזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים.
- לאור זאת, הבנק לא מקיזז מאזנית סכומים אלו.

(10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים:

- (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה. החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, שמהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860). בהתאם לעדכון הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעבר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

(11) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין - 25-50 שנים.
- ריהוט וציוד - 7-17 שנים.
- שיפורים במושכר - 7-18 שנים.
- ציוד IT - 3-8 שנים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

(12) חכירות

החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית למעט דמי חכירה מותנים נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(13) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה החברה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר השבה של הנכס.

הסכום בר השבה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ושווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה. בקביעת שווי השימוש, מהווה הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס, בגינם לא הותאמו תזרימי המזומנים הצפויים לנבוע מהנכס.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר השבה, ונזקפים לרווח והפסד.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע, בין השאר, גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40):

- (א) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- (ב) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- (ג) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- (ד) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- (ה) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(14) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה – פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פיצויים") – תכניות להטבה מוגדרת הטבת פנסיה הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פנסיה להטבה מוגדרת, הבנק מבטיח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום. במרבית המקרים, השירותים מסופקים במהלך מספר שנים לפני שעובד פורש ומקבל את הפיצויים. אף שהשירותים המסופקים על ידי עובד הסתיימו והעובד פרש לגמלאות, סכום ההטבה הכולל שהבנק הבטיח והעלות לבנק של השירותים שסופקו אינם ניתנים לקביעה במדויק, אלא ניתנים לאמידה בלבד באמצעות נוסחת ההטבה ואומדנים של האירועים העתידיים הרלוונטיים, שרובם מחוץ לשליטת הבנק.

עלות פנסיה נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פנסיה לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פנסיה לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות ריבית, תשואה בפועל על נכסי התכנית, רווח או הפסד, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם, והפחתה של נכס או מחויבות בגין המעבר הקיימים במועד היישום לראשונה בהתאם להוראות הדיווח לציבור. (המונח עלות פנסיה נטו לתקופה משמש במקום הוצאת פנסיה נטו לתקופה, מכיוון שחלק מן העלות המוכרת בתקופה עשוי להיות מהוון יחד עם עלויות נוספות כחלק מנכס, כדוגמת תוכנה לשימוש עצמי).

לעניין זה, רווח או הפסד הינו הסכום של (1) ההפרש בין התשואה בפועל על נכסי תכנית לבין התשואה החזויה על נכסי תכנית ושל (2) ההפחתה של הרווח או ההפסד נטו שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר. הטבות פנסיה מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה שהנוסחה מציינת ייחוס או שמשתמעת ממנה ייחוס.

הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. לצורך זה, הבנק נעזר בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק, ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית. המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו מתבססת על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה) ונתוני מפקד אוכלוסין נכון למועד זה.

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון יתר ומכיר בסכום זה כנכס במאזן. כמו כן, הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פנסיה נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב

של עלות פנסיה נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הטבות לאחר פרישה – תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבון של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבון של אותו משתתף. במידה שנדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבון של אדם יעשו לתקופות שבהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפנסיה נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה – חבילת הטבות הכוללת שי לחג, ביגוד, השתתפות בפעילות עובדים משותפת וכו'.

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר.

חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

מחלה - הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים – מענקי ותק

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

(15)ההתחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
 2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.
 3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.
- תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.
- במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בביאור 24 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה. כמו כן, ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק ולגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

(16) הוצאות מסים על ההכנסה

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. אולם, הקבוצה לא מכירה במסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים:

- ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס,
 - הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה והקבוצה שולטת במועד היפוך ההפרש, וכן צפוי שהם לא יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש ההשקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה.
- המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.
- נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.
- לצורך הקביעה כי ניתן להכיר בנכס מס נדחה, הקבוצה מביאה בחשבון את כל הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות, התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות השוללות הכרה בנכס מס נדחה.
- במידה ואין זה צפוי שלקבוצה תהיה הכנסה חייבת מספיקה נכסי מסים נדחים נטו לא יעלו על סכום הפרשים זמניים החייבים במס.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז של נכסים והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר כוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים על ידי חברה בת. תוספת מס זו לא נכללת בדוחות הכספיים, כאשר מדיניות הבנק היא שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לחברה המקבלת, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה החברה הבת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לחברה, יוצר הבנק עתודה למס בגין תוספת המס שעשוי הבנק להתחייב בה, בגין חלוקת הדיבידנד.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(17) רווח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(18) דיווח על מגזרי פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הדיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, בחוזר נקבע כי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה ביאור 30 לדיווח).

מתכונת הדיווח החדשה יושמה לראשונה החל מהדוח לשנת 2015, זאת בכפוף להקלות והוראות מעבר שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, לפירוט ראה סעיף 1.ג.3(3) לעיל.

מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על המבנה האירגוני בבנק הכולל חטיבות עיסקיות המרכזות את פעילות הלקוחות לפי מאפייני פעילותם הכוללים. בנוסף להיקף האשראי ומחזור הפעילות גם קריטריונים להיקף ופוטנציאל הפעילות, מורכבות הפעילות, פעילות בשוק ההון ועוד. החלוקה לפי חטיבות כוללת: חטיבה קימעונאית המרכזת את פעילות סניפי הבנק בתחום משקי הבית והעסקים הקטנים. חטיבה לבנקאות עיסקית המרכזת את פעילות העסקים הבינוניים והגדולים. יחידה לניהול פיננסי האחראית לניהול המקורות והשימושים של הבנק, וניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות.

מתכונת הדיווח החדשה לגבי מגזרי פעילות פיקוחיים יושמה לראשונה החל מהדוח לשנת 2015, זאת בכפוף להקלות והוראות מעבר שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים. לפירוט ראה ביאור 1.ג.3(3). בהתאם להוראות כאמור, מתכונת הגילוי החדשה לרבות מספרי השוואה נכללו לראשונה החל מהדוח לשנת 2016. מתכונת הדיווח החדשה לגבי מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה יושמה לראשונה בדוח לשנת 2015.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(19) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

נטילת התחייבות או ויתור

הבנק גורע את ההתחייבות מהדוחות הכספיים לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של ויתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

שיפוי

סכום השיפוי נזקף להון.

הלוואות, לרבות פיקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון. בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הרבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם להוראות הדיווח לציבור הם מוצגים בשווי הוגן.

(20) הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים

בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הרבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות רבית.

עמלות הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות רבית.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראות המעבר לשנת 2015, נדרש ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר בדבר אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות" החל מיום 1.1.2018, זאת בעקביות לעדכון התקינה בארה"ב ASU 2015-14 אשר דחה את מועד היישום לראשונה.

בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי ההשוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה. התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. בנוסף, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית.

מכיוון שהוראות התקן החדש אינן חלות על הכנסות הנבעות ממכשירים פיננסיים, כגון הלוואות וניירות ערך המטופלים בהתאם לכללים אחרים, הבנק אינו צופה השפעה מהותית על תוצאות הפעילויות המתייחסות למכשירים פיננסיים, כגון רווחים או הפסדים מניירות ערך והכנסות או הוצאות ריבית.

הבנק מתכנן ליישם את הוראות התקן החדש החל מהרבעון הראשון לשנת 2018. היערכות הבנק לקראת יישום ההוראות כוללת, בין היתר, מיפוי ההכנסות שבתחולת התקן החדש ובחינת חוזים עם לקוחות. בעוד שהבנק טרם זיהה שינוי מהותי בעיתוי ההכרה בהכנסה, סקירת ההשפעות עודנה בתהליך, והבנק ממשיך לבחון את ההשלכות האפשריות של יישום ההוראות החדשות, לרבות על אופן הצגת הוצאות מסוימות (כהוצאה או כקיטון בהכנסה).

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(2) מסים על הכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי בהתאם לפרק 740 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ – מסים על הכנסה".

בהתאם לחוזר נדרש ליישם את הכללים החדשים החל מיום 1 בינואר 2017. בעת היישום לראשונה יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקינה האמריקאית לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש. תאגיד בנקאי אינו נדרש לתת בדוחות בשנת 2017 את הגילוי בדבר הטבות מס שלא הוכרו בהתאם לסעיפים 740-10-50-15-d ו-740-10-50-15A.

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב.

עיקרי התיקונים להוראות הדיווח לציבור הינם כדלקמן:

- הוראות המעבר עודכנו כך שהפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31.12.2016;
- הובהר כי הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה"; הובהר כי קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה";
- הובהר כי חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות";
- דרישות הגילוי בהוראות הדיווח לציבור, ומתכונת הגילוי בדבר "הפרשה למיסים על הרווח", הותאמו לדרישות בהוראות החדשות;
- הוסרה הדרישה להצגת ביאור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס לפי תוספות ג'1 ו- ג'2 שנדרשו בהוראות הדיווח לציבור, כיוון שהביאור אינו מוסיף מידע למשתמשים בדוחות.
- ההוראות החדשות ייושמו מיום 1.1.2017 ואילך. כמו כן, יש לסווג מחדש מספרי השוואה, כדי שיתאימו לאופן ההצגה לפי ההוראות החדשות.

להלן סקירת עיקרי ההוראות החדשות ביישום הוראות התקינה האמריקאית בנושא מסים על הכנסה, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור:

- השקעות בחברות בנות מקומיות (הפרשים זמניים אחרי 2017) יש להכיר בהתחייבות מסים נדחים, אלא אם (במקרים הבאים לא יהיה מדובר בהפרש זמני): חוקי המס מתירים השבה של ההשקעה בפטור ממס (למשל באמצעות פירוק או מיזוג סטטוטורי בפטור ממס) ללא עלות משמעותית, והחברה האם מצפה לבצע את ההשבה בדרך זו בסופו של דבר (יכולת וכוונה).
- השקעות בחברות בנות זרות יש להכיר בהתחייבות מסים נדחים, למעט אם עומדים בתנאים הבאים (indefinite reversal criteria):
- המשקיע יכול לשלוט במועד ההיפוך; וכן
- רווחים לא מחולקים יושקעו מחדש ללא הגבלת זמן, או שהם יכולים להיות מחולקים בפטור ממס.
- נכס מסים נדחים יוכר רק אם נראה (it is apparent) שההפרש הזמני יתהפך בעתיד הנראה לעין (בפרקטיקה בדרך-כלל שנה). במילים אחרות, אין להכיר בנכס מס נדחה אלא אם נראה (it is apparent) שההפרש הזמני יתהפך בעתיד הנראה לעין. עם ההכרה בנכס, יש לקבוע האם קיים רווח עתידי חייב במס אשר כנגדו ניתן יהיה לנכות את ההפרש הזמני, על מנת לקבוע האם יש צורך ברישום ה- valuation-allowance (הפרשה לנכס מס).
- השקעות, מקומיות או זרות, המטופלות בשיטת השווי המאזני (שיטת האקוויטי)
- בדרך-כלל, ישות תכיר בנכס או בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים הנוצרים מהשקעה המטופלת בשיטת השווי המאזני.
- שינויים במסים נדחים מפריטים שהוכרו במקור מחוץ לרווח והפסד
- מסים שוטפים ומסים נדחים בגין פריטים שהוכרו בתקופה השוטפת מחוץ לרווח והפסד, יוכרו מחוץ לרווח והפסד. קיימות הוראות ספציפיות להקצאת הוצאות המס בין מרכיבי הדוח השונים (intra-period allocation).

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בדרך-כלל, שינויים עוקבים ב-valuation allowance (הפרשה לנכס מס) הנובעים משינוי בהערכה של האפשרות לממש את נכס המס הנדחה שנוצר או משינוי בשיעור המס, יוכרו ברווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם ההפרשה הוכרה לראשונה בהון.

- עמדות מס לא וודאיות
יש להכיר בהטבת מס כאשר צפוי (יותר סביר מאשר לא) שהיא תנוצל. סכום הטבת המס אשר יוכר הוא הסכום הגבוה ביותר אותו צופים (מעל 50%) לקבל. סיכון החשיפה לא נכלל בחישוב ההטבה. קיימות הוראות ספציפיות המתייחסות להיבטים שונים של הכרה, מדידה וגילוי בקשר עם עמדות מס לא וודאיות.
- התחייבויות לא כספיות ונכסים לא כספיים הנמדדים במטבע פעילות השונה מהמטבע לפיו נקבע בסיס המס שלהם

אין להכיר בהתחייבויות או נכסי מסים נדחים בגין הפרשים זמניים הקשורים לנכסים לא כספיים והתחייבויות לא כספיות, כאשר בסיס מס שלהם נקבע במטבע שונה ממטבע הפעילות של הישות, כאשר ההפרשים נוצרים בגין שינויים בשער חליפין או בגין הצמדה לצורך מס.

- נכס מס בגין הפרשים זמניים הניתנים לניכוי
נכס מס נדחה מוכר על כל הסכום ובמקביל מכירים בהפרשה נפרדת (valuation allowance) (הפרשה לנכס מס) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר-סביר-מאשר-לא שלא ימומש.

- שינויים בשיעורי המס
נכסים והתחייבויות מסים שוטפים נמדדים בדרך-כלל תוך שימוש בשיעורי המס שנחקקו. נכסים והתחייבויות מסים נדחים בדרך-כלל נמדדים לפי שיעורי המס שצפויים לחול בתקופת ההשבה. שינויים עוקבים במסים נדחים הנוצרים בעקבות שינויים בשיעורי המס בדרך-כלל ייזקפו לרווח והפסד בתקופה השוטפת, גם אם המסים הנדחים הוכרו לראשונה בהון. מובהר, כי בהתאם לפרקטיקה תחת התקינה הבינלאומית, נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים נמדדים בדרך כלל תוך שימוש בשיעורי המס שנחקקו או שחקיקתם הושלמה למעשה.
להערכת הבנק, יישום החוזר יביא לגידול (קיטון) של כ- 2.0 מיליוני ש"ח ברווח כולל אחר מצטבר, גידול (קיטון) של כ- 2.0 מיליוני ש"ח בקרן הון, וקיטון של כ- (2.0) מיליוני ש"ח בעודפים, בהתייחס לנתונים ליום 1 בינואר 2017.

(3) דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות; ואירועים לאחר תאריך המאזן
ביום 21 במרץ 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא 830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים למדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לרבות נושא 250 בקודיפיקציה בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים לאירועים לאחר תאריך המאזן בהתאם לנושא 10-855 בקודיפיקציה בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן".
ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין אגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כמו כן, תקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות", כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, לא יושם החל ממועד תחילת החוזר. מובהר, כי אין שינוי במועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים לאינפלציה וכי הדוחות הכספיים יערכו על בסיס סכומים מדווחים, אלא אם כן נאמר אחרת בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

להלן סקירת עיקרי ההוראות החדשות ביישום הוראות התקינה האמריקאית בנושא סוגיות במטבע חוץ, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור:

- קביעת מטבע פעילות
- מטבע פעילות של הישות הוא המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות; בדרך כלל, הסביבה העיקרית בה הישות מפיקה ומוציאה מזומנים.
- הוראות התקינה האמריקאית מספקות "מסגרת" ו"שיקולים" שונים שיש להביאם בחשבון, אך ללא קריטריונים חד-משמעיים; יש להתחשב בהשתלבותה של הישות בסביבה הכלכלית והיכולת שלה להיות ישות עצמאית; בעת קביעת מטבע הפעילות, יש להפעיל שיקול דעת; אין לתת עדיפות לאינדיקטורים מסוימים על פני אינדיקטורים אחרים.
- עסקאות במטבע חוץ
- רווחים או הפסדים מעסקאות במטבע חוץ מדווחים בדוח רווח או הפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום, למעט:
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מההשקעה נטו;
- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור השקעה נטו בפעילות חוץ או בגידור תזרים מזומנים;
- פריטי רווח או הפסד בגין מכשירי חוב זמינים למכירה, אשר כלולים כחלק מהרווח הכולל האחר המצטבר.
- תיאומים למטבע מדווח

דוחות כספיים במטבע חוץ מתורגמים תוך שימוש תוך בנהלים הבאים:

- נכסים והתחייבויות יתורגמו תוך שימוש בשער סגירה במועד הדוח על המצב הכספי;
- הכנסות והוצאות, רווחים והפסדים יתורגמו תוך שימוש בשערי החליפין במועדי העסקאות, או בשער חליפין ממוצע אשר מהווה קירוב לשער החליפין במהלך התקופה;
- פריטי הון למעט עודפים יתורגמו תוך שימוש בשער חליפין היסטורי במועדי העסקאות;
- עודפים יתורגמו תוך שימוש בשער חליפין היסטורי בהתאם לתקופות הדיווח הרלוונטיות.
- כל הפרשי השער הנוצרים יוכרו ברווח כולל אחר, נטו ממס, כרכיב נפרד בהון (קרן מהפרשי תרגום).
- פעילות חוץ

קרן ההון מהפרשי תרגום מחושבת בהתאם לשיטת האיחוד בשלבים בלבד. כמו כן, כאשר הדוחות הכספיים של פעילות חוץ ערוכים לתאריך שונה מזה של הישות המדווחת וקיימים שינויים משמעותיים בשערי החליפין עד לסוף תקופת הדיווח של הישות המדווחת אין לערך התאמות אך יש לתת לכך גילוי בדוחות הכספיים.

- גריעה/ מימוש של פעילות חוץ

התקן האמריקאי מבחין בין עסקאות בתוך (Within) ישות זרה לבין עסקאות המתייחסות להשקעה בישות (In) זרה.

- מימוש של חברות בנות או קבוצה של נכסים המוחזקים בתוך (Within) הישות הזרה:

הפרשי תרגום יזקפו לרווח או הפסד רק כאשר אירוע גריעה מביא לחיסול מלא (או מלא באופן מהותי) של כל הישות הזרה.

- עסקאות ואירועים המובילים לאיבוד שליטה בישות (In) הזרה:

כל הפרשי התרגום שנוצרו בגין הישות הזרה יזקפו לרווח או הפסד בעת איבוד שליטה בישות זרה. בעת מימוש חלק מכלולה המהווה ישות זרה, יש לזקוף חלק יחסי מהקרן מהפרשי תרגום לרווח או הפסד (ללא קשר לאם נותרת השפעה מהותית או שליטה משותפת).

- ירידה בשיעור החזקה שאינה מלווה באיבוד שליטה

בעת ירידה בשיעור החזקה ללא איבוד שליטה יש לסווג מחדש את החלק היחסי של הסכום המצטבר של הפרשי השער המתייחסים לאותה פעילות חוץ לרווח והפסד.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

להלן סקירת עיקרי ההוראות החדשות ביישום הוראות התקינה האמריקאית בנושא מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות:

- מספרי השוואה יש לתקן טעויות מהותיות בתקופות דיווח קודמות. תחת הוראות התקינה האמריקאית, אין הקלה פרקטית לפיה ניתן שלא לבצע תיקון של מספרי השוואה במקרים בהם התיקון אינו מעשי.
- להלן סקירת עיקרי ההוראות החדשות ביישום הוראות התקינה האמריקאית בנושא אירועים לאחר תאריך המאזן:
- דיבידנדים במניות, פיצול מניות ואיחוד מניות על ישויות הכפופות ל- SEC, לתאם את הדוח על המצב הכספי בגין דיבידנד במניות, פיצול מניות ואיחוד מניות שהתרחשו לאחר תאריך הדוחות הכספיים ולפני מועד הפרסום.
- הבנק בוחן את ההשפעה של החוזר על דוחותיו הכספיים.

(4) דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

- ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב. כמו כן, החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים: נכסים לא שוטפים מוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה, רווח למניה, דוח על תזרימי מזומנים, דיווח לתקופות ביניים ונושאים נוספים.
- החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:
- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו";
 - רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע";
 - רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה";
 - דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים";
 - דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים";
 - היוון עלויות ריבית בהתאם לנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית" (בהקשר זה יובהר, כי בהתאם להוראות הדיווח לציבור, תאגיד בנקאי לא יהווה עלויות ריבית, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כשירים ובאשר לעלויות הריבית שיהוונו);
 - מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".
- ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו.
- הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של החוזר על דוחותיו הכספיים.

ביאור 2 – הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
א. הכנסות ריבית (1)			
438.1	382.6	452.5	מאשראי לציבור
13.6	3.2	4.6	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
7.6	4.2	8.1	מפקדונות בבנקים
23.3	15.5	12.7	מאגרות חוב
0.6	2.6	1.1	מנכסים אחרים
483.2	408.1	479.0	סך כל ההכנסות מריבית
ב. (הכנסות) הוצאות ריבית			
32.5	7.9	7.8	על פקדונות הציבור
0.7	0.2	0.1	על פקדונות הממשלה
0.5	(0.3)	0.2	על פקדונות מבנקים
33.4	22.5	18.7	על כתבי התחייבות נדחים
0.1	(0.3)	0.8	על התחייבויות אחרות
67.2	30.0	27.6	סך כל הוצאות הריבית
416.0	378.1	451.4	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית (2)			
(2.3)	(2.8)	2.1	הכנסות ריבית
-	-	-	הוצאות ריבית
(2.3)	(2.8)	2.1	סך הכל בגין מכשירים נגזרים ופעולות גידור
ד. פרוט הכנסות (הוצאות) ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
4.1	1.9	3.1	מוחזקות לפידיון
19.1	13.5	9.5	זמינות למכירה
0.1	0.1	0.1	למסחר
23.3	15.5	12.7	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א' וב'.

ביאור 3- הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2016	2015	2014
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים (1) ALM	(3.8)	(4.0)	56.7
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	(3.8)	(4.0)	56.7
א.2. מהשקעות באגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח מוחזקות לפדיון	-	-	-
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (2)	4.1	18.4	23.1
הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמין למכירה (2)	(2.2)	-	-
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (2)	(0.3)	-	-
סך הכל מהשקעה באג"ח	1.6	18.4	23.1
א.3. הפרשי שער, נטו	12.0	3.4	(72.2)
סך כל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	9.8	17.8	7.6
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	1.5	2.2	1.6
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו (3)	0.1	0.4	0.8
סך הכל מפעילויות מסחר (4)	1.6	2.6	2.4
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת הסיכון			
חשיפת ריבית	1.6	2.6	2.4
סך הכל	11.4	20.4	10.0

- (1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (2) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
 (3) מזה חלק הרווחים/ההפסדים הקשורים לאגרות חוב שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של 0 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (בשנים 2015 ו-2014) 0.3 מיליון ש"ח ו-0.1 מיליון ש"ח, בהתאמה).
 (4) להכנסות מריבית מהשקעה באגרות חוב למסחר, ראה באור 2.

ביאור 4 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
51.0	48.0	45.7	ניהול חשבון
28.1	25.6	26.2	כרטיסי אשראי
68.1	69.4	61.8	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים
23.7	24.9	21.4	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
22.1	23.8	31.0	טיפול באשראי
13.3	14.8	15.2	הפרשי המרה
4.2	3.8	3.8	פעילות סחר חוץ
9.3	10.0	9.2	עמלות מעסקי מימון
6.3	6.6	6.7	עמלות אחרות
226.1	226.9	221.0	סך כל העמלות

ביאור 5 – הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
0.1	2.7	2.8	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
1.7	1.2	1.6	אחרות
1.8	3.9	4.4	סך כל הכנסות האחרות

ביאור 6 – משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
183.3	189.5	181.4	משכורות
20.5	20.1	19.1	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
4.8	2.5	2.2	הטבות לזמן ארוך
* 58.5	* 57.9	54.3	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
* 10.2	* 3.6	19.7	הטבה מוגדרת
16.6	16.4	19.6	הפקדה מוגדרת
2.8	3.3	2.3	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה
296.7	293.3	298.6	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

* סווג מחדש

ביאור 7 – הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
14.2	15.0	14.0	שיווק ופרסום
9.2	10.0	9.8	תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכו')
100.7	89.2	91.3	מחשב (למעט משכורות, פחת והפחתות)
2.5	2.4	2.2	משרדיות
2.4	1.9	1.6	ביטוח
4.4	4.9	5.0	שירותים מקצועיים (ייעוץ משפטי ואחר, ביקורת, שמאות וכו')
2.5	2.6	2.4	שכר חבר הדיקטוריון והחזר הוצאות לדיקטורים
1.8	1.3	2.4	הדרכה, השתלמויות וכו'
5.9	4.9	5.6	עמלות
9.9	10.8	10.9	אחרות
153.5	143.0	145.2	סך כל ההוצאות האחרות

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח

1. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
38.6	42.7	52.4	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון (1)
(1.1)	(1.1)	(1.2)	מיסים שוטפים בגין שנים קודמות
37.5	41.6	51.2	סך כל המיסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
(14.5)	0.4	7.2	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
0.6	1.1	-	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
(13.9)	1.5	7.2	סך כל המיסים הנדחים*
23.6	43.1	58.4	הפרשה למיסים על ההכנסה
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
			מיסים נדחים*
(13.8)	0.5	4.2	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים (2)
-	1.2	6.8	שינוי בשיעור המס
(0.1)	(0.2)	(3.8)	מסים נדחים שסווגו מחדש מהון לרווח והפסד
(13.9)	1.5	7.2	סך כל המיסים הנדחים

1. שומות סופיות הוצאו לתאגיד הבנקאי עד וכולל שנת המס 2014.

2. א) מימוש המיסים הנדחים מבוסס על פירעון ההתחייבויות העתידיות בכפוף להכרה של רשויות המס בהוצאות, והם מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים במועד ההיפוך (34.19%).
ב) שינויים בשנת הדיווח ביתרת מיסים נדחים שאינם כלולים בדוח רווח והפסד הסתכמו ב- 27.4 מיליון ש"ח.

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח

2. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי ובין ההפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31			
2014	2015	2016	
סכום	סכום	סכום	
המס	המס	המס	
37.71%	37.58%	35.90%	שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי
23.1	40.8	51.0	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חסכון במס) בגין:			
-	1.2	6.8	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
(0.5)	-	(1.2)	מיסים בגין שנים קודמות
1.4	1.4	1.7	הוצאות אחרות לא מוכרות (קנסות, הוצאות עודפות)
(0.1)	(0.4)	(0.6)	הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון
(0.3)	0.1	0.7	אחר
23.6	43.1	58.4	הפרשה למיסים על ההכנסה

3. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

א. היתרה

מיסים נדחים לקבל				
שיעור מס ממוצע		31 בדצמבר		
2015	2016	2015	2016	
37.2%	34.2%	50.1	50.5	מהפרשה להפסדי אשראי
37.2%	34.2%	27.3	24.4	מהפרשה לחופשה ומענקים
37.2%	34.2%	6.8	23.9	מעודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית
23.6%	22.1%	0.7	0.5	מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת
37.2%	34.2%	2.8	2.8	אחר - מפריטים כספיים
36.1%	33.3%	87.7	102.1	סך הכל

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ב. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2016

התאמת נכסים	הפרשה לא להפסדי כספיים	הפרשה לחופשה לעובדים על	ההתחייבות בגין הטבות	עודף ההתחייבות	נכסי תוכנית אחרים סך הכל	
50.1	0.7	27.3	6.8	2.8	87.7	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2016
4.3	(0.2)	(3.9)	(4.7)	0.3	(4.2)	שינויים אשר נזקפו לרוו"ה
-	-	3.3	24.2	-	27.4	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
(3.9)	-	(2.3)	(2.4)	(0.3)	(8.8)	השפעת השינוי בשיעור המס
50.5	0.5	24.4	23.9	2.8	102.1	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016
50.5	0.5	24.4	23.9	2.8	102.1	נכס מס נדחה
-	-	-	-	-	-	יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016
-	-	-	-	-	-	נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016
-	-	-	-	-	-	התחייבויות מס נדחה
-	-	-	-	-	-	יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016
-	-	-	-	-	-	התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2015

התאמת נכסים	הפרשה לא להפסדי כספיים	הפרשה לחופשה לעובדים על	ההתחייבות בגין הטבות	עודף ההתחייבות	נכסי תוכנית אחרים סך הכל	
49.5	0.6	27.8	9.1	3.4	90.4	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2015
1.2	0.1	1.5	(2.7)	(0.6)	(0.5)	שינויים אשר נזקפו לרוו"ה
-	-	(1.5)	0.5	-	(1.0)	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
(0.6)	-	(0.5)	(0.1)	-	(1.2)	השפעת השינוי בשיעור המס
50.1	0.7	27.3	6.8	2.8	87.7	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015
50.1	0.7	27.3	6.8	2.8	87.7	נכס מס נדחה
-	-	-	-	-	-	יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	-	-	-	נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	-	-	-	התחייבויות מס נדחה
-	-	-	-	-	-	יתרות הניתנות לקיזוז התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	-	-	-	התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח (המשך)

4. שינויי חקיקה בתחום המס

א. מס חברות

להלן שיעורי המס הרלוונטיים לחברה בשנים 2014-2016:

2014 – 26.5%

2015 – 26.5%

2016 – 25%

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו - 2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות, החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו- 2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל- 23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

כתוצאה מהורדת שיעור המס ל- 25%, יתרות המסים הנדחים ליום 4 בינואר 2016 חושבו בהתאם לשיעור המס החדש כפי שנקבע בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה, לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך. כתוצאה מהורדת שיעור המס ל- 23% בשתי פעימות, יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2016 חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו- 2018), לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

ב. עדכון מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 2 ביוני 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ג-2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה בשנת 2013 לשיעור של 36.21%, ובשנת 2014 ואילך עלה לשיעור של 37.71%.

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו - 2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ- 18% ל- 17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד מ- 37.71% ל- 37.58% בשנת 2015. כמו כן, כתוצאה מהורדת שיעור מס החברות ל- 25% בשנת 2016, ל- 24% בשנת 2017 ו- 23% החל מינואר 2018 ואילך. שיעור המס הסטטוטורי ירד ל- 35.9% בשנת 2016, ל- 35% בשנת 2017 ול- 34.2% משנת 2018 ואילך.

השפעת השינויים המתוארים לעיל על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 מתבטאת בקיטון ביתרות נכסי המסים הנדחים בסך 8.8 מיליוני ש"ח. עדכון יתרות המסים הנדחים הוכר כנגד הוצאות מסים נדחים בסך 6.8 אלפי ש"ח, כנגד רווח כולל אחר בסך 2.0 אלפי ש"ח.

ביאור 9 – רווח למניה רגילה

רווח בסיסי למניה

(1) רווח המיוחס לבעלי המניות של הבנק

חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר 2016 התבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות, באופן הבא:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
37.6	65.6	83.8	רווח בסיסי סך כל הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק

(2) ממוצע משוקלל של מספר המניות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
54,337	54,337	54,337	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה ליום 31 בדצמבר (מניות בנות 0.001, 0.001, 0.005) באלפים
12,671.2	12,671.2	12,671.2	ממוצע משוקלל של ערך נקוב בש"ח

ביאור 10 – רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

סך הכל רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	יתרה ליום 1 בינואר 2014 שינוי נטו במהלך השנה
19.4	(6.2)	25.6	
(14.2)	-	(14.2)	יתרה ליום 1 בינואר 2015 שינוי נטו במהלך השנה
5.2	(6.2)	11.4	
(8.1)	2.0	(10.1)	יתרה ליום 1 בינואר 2016 שינוי נטו במהלך השנה
(2.9)	(4.2)	1.3	
(40.0)	(42.3)	2.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
(42.9)	(46.5)	3.6	

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016
לפני השפעת מס	לפני השפעת מס	לפני השפעת מס
מס	מס	מס

השינויים במרכיבי רווח כולל אחר:

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן			רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן			רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד (1)			סך כל השינוי נטו במהלך התקופה		
0.2	(0.1)	0.3	1.4	(0.8)	2.2	3.3	(1.8)	5.1			
(14.4)	8.7	(23.1)	(11.5)	6.9	(18.4)	(1.0)	0.6	(1.6)			
(14.2)	8.6	(22.8)	(10.1)	6.1	(16.2)	2.3	(1.2)	3.5			
הטבות לעובדים			(הפסד) רווח אקטוארי נטו בתקופה			רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד (2)			שינוי נטו במהלך התקופה		
(0.1)	0.1	(0.2)	1.8	(1.0)	2.8	(49.2)	25.5	(74.7)			
0.1	(0.2)	0.3	0.2	(0.2)	0.4	6.9	(3.8)	10.7			
-	(0.1)	0.1	2.0	(1.2)	3.2	(42.3)	21.7	(64.0)			
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:			סך כל השינוי נטו במהלך התקופה								
(14.2)	8.5	(22.7)	(8.1)	4.9	(13.0)	(40.0)	20.5	(60.5)			

- הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראה ביאור 3.
- הסכום לפני מס מסווג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה בביאור 22 זכויות עובדים.

ביאור 11- מזומנים ופיקדונות בבנקים

31 בדצמבר		
2015	2016	
4,366.3	4,672.2	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
830.1	2,016.4	פיקדונות בבנקים מסחריים
5,196.4	6,688.6	סך הכל

		מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק
4,949.0	5,034.7	ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים

הערה: בנושא שעבודים ראה ביאור 25 "שעבודים, תנאים מגבילים וביטחונות".

ביאור 12 - ניירות ערך

31 בדצמבר 2016

(בלתי מבוקר)

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון				
84.7	84.7	6.5	-	91.2
36.1	36.1	3.5	-	39.6
120.8	120.8	10.0	-	130.8
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון				

רווח כולל אחר מצטבר

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
ב. ניירות ערך זמינים למכירה				
אגרות חוב -				
1,093.8	1,086.5	9.0	(1.7)	1,093.8
131.3	132.3	-	(1.0)	131.3
25.0	26.5	-	(1.5)	25.0
1,250.1	1,245.3	9.0	(4.2)	1,250.1
0.9	-	0.9	-	0.9
1,251.0	1,245.3	9.9	(4.2)	1,251.0
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
מניות				
0.9	-	0.9	-	0.9
1,251.0	1,245.3	9.9	(4.2)	1,251.0
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
ג. ניירות ערך למסחר				
3.6	3.6	-	(4)	3.6
4.5	4.6	-	(0.1)	4.5
8.1	8.2	-	(0.1)	8.1
1,379.9	1,374.3	19.9	(4.3)	1,389.9
סך כל ניירות הערך				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בסך 0.9 מיליון ש"ח.

(3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו".

(4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

- פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב וכן, פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות – ראה ביאור 2 ו-3.

- בנושא שעבודים ראה ביאור 25, "שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 12 – ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר 2015

(מבוקר)

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון				
85.9	85.9	8.0	-	93.9
0.6	0.6	-	-	0.6
37.1	37.1	3.6	(0.1)	40.6
123.6	123.6	11.6	(0.1)	135.1
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון				

רווח כולל אחר מצטבר

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
ב. ניירות ערך זמינים למכירה				
אגרות חוב -				
1,446.3	1,442.7	10.1	(6.5)	1,446.3
195.7	199.1	-	(3.4)	195.7
27.3	29.3	-	(2.0)	27.3
1,669.3	1,671.1	10.1	(11.9)	1,669.3
4.1	-	4.1	-	4.1 ⁽²⁾
1,673.4	1,671.1	14.2	(11.9) ⁽³⁾	1,673.4 ⁽²⁾
מניות				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
ג. ניירות ערך למסחר				
3.6	3.6	-	(4)	3.6 ⁽⁴⁾
8.4	8.6	-	(4)	8.4 ⁽⁴⁾
12.0	12.2	-	(4)	12.0 ⁽⁴⁾
1,809.0	1,806.9	25.8	(12.2)	1,820.5
סך כל ניירות הערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בסך 4.1 מיליון ש"ח.
 (3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

- פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב וכן, פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות – ראה ביאור 2 ו-3.
 - בנושא שעבודים ראה ביאור 25, "שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 12 – ניירות ערך (המשך)

ד. מידע לגבי אגרות חוב פגומות

ליום 31 בדצמבר	
2015	2016
(מבוקר)	
3.9	2.7

יתרת חוב רשומה של אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית

ה. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2016								
(מבוקר)								
12חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו				
סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	
אגרות חוב								
-	-	-	-	1.7	-	1.7	832.4	של ממשלת ישראל
0.7	-	0.7	61.4	0.3	-	0.3	69.9	של מוסדות פיננסיים בישראל
1.5	-	1.5	22.3	-	-	-	-	של אחרים בישראל
2.2	-	2.2	83.7	2.0	-	2.0	902.3	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ביאור 13 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2015					31 בדצמבר 2016				
בנקים		אשראי לציבור			בנקים		אשראי לציבור		
וממשלות סך הכל	סך הכל	פרטי	מסחרי		וממשלות סך הכל	סך הכל	פרטי	מסחרי	
יתרת חוב רשומה:									
3,131.1	881.6	2,249.5	96.8	2,152.7	4,586.7	2,044.8	2,541.9	134.3	2,407.6
9,671.6	-	9,671.6	8,094.5	1,577.1	9,980.7	-	9,980.7	8,379.1	1,601.6
12,802.7	881.6	11,921.1	8,191.3	3,729.8	14,567.4	2,044.8	12,522.6	8,513.4	4,009.2
סך הכל חובות*									
49.6	-	49.6	20.6	29.0	53.5	-	53.5	23.1	30.4
49.7	-	49.7	3.2	46.5	43.8	-	43.8	5.7	38.1
99.3	-	99.3	23.8	75.5	97.3	-	97.3	28.8	68.5
סך הכל חובות פגומים									
9.9	-	9.9	5.5	4.4	23.4	-	23.4	6.3	17.1
144.4	-	144.4	57.1	87.3	179.1	-	179.1	80.0	99.1
253.6	-	253.6	86.4	167.2	299.8	-	299.8	115.1	184.7
סך הכל חובות בעייתיים									
51.1	-	51.1	3.8	47.3	52.9	-	52.9	6.4	46.5
78.6	-	78.6	56.9	21.7	89.0	-	89.0	61.4	27.6
129.7	-	129.7	60.7	69.0	141.9	-	141.9	67.8	74.1
25.5	-	25.5	2.1	23.4	33.3	-	33.3	6.2	27.1
סך הכל*									
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:									
51.1	-	51.1	3.8	47.3	52.9	-	52.9	6.4	46.5
78.6	-	78.6	56.9	21.7	89.0	-	89.0	61.4	27.6
129.7	-	129.7	60.7	69.0	141.9	-	141.9	67.8	74.1
25.5	-	25.5	2.1	23.4	33.3	-	33.3	6.2	27.1

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	פרטי	מסחרי	
114.8	45.2	69.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013
60.2	28.3	31.9	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(78.1)	(37.3)	(40.8)	מחיקות חשבונאיות
62.7	33.3	29.4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(15.4)	(4.0)	(11.4)	מחיקות חשבונאיות נטו
159.6	69.5	90.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014
2.5	(2.7)	5.2	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(91.3)	(41.9)	(49.4)	מחיקות חשבונאיות
66.9	37.7	29.2	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(24.4)	(4.2)	(20.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
137.7	62.6	75.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015
27.4	11.5	15.9	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(89.4)	(34.1)	(55.3)	מחיקות חשבונאיות
72.7	29.3	43.4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(16.7)	(4.8)	(11.9)	מחיקות חשבונאיות נטו
148.4	69.3	79.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016
מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים			
17.5	2.5	15.0	ליום 31 בדצמבר 2014
8.0	1.9	6.1	ליום 31 בדצמבר 2015
6.5	1.5	5.0	ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 14 – אשראי לממשלה

31 בדצמבר		
2015	2016	
51.5	28.4	אשראי אחר - פעילות פקטורינג
51.5	28.4	סך כל האשראי לממשלת ישראל

ביאור 15 – השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב

חברה מאוחדת 31 בדצמבר		
2015	2016	
34.8	41.3	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
		השקעות אחרות
2.5	-	כתבי התחייבות נדחים
37.3	41.3	סך כל ההשקעות*
34.8	41.3	*מזה רווחים שנצברו ממועד הרכישה

ב. פרטים על חברה בת מאוחדת

תרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		השקעה במניות לפי שווי מאזני		החלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		פרטים על החברה	
2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
				%	%	%	%		
חברה בת שאוחדה בדוח הכספי של הבנק									
השקעות בנכסים והשכרתם לבנק									
3.0	6.4	34.8	41.3	100	100	100	100	חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ	
3.0	6.4	34.8	41.3	סך הכל					

ביאור 16 – בניינים וציוד

1.

עלות נכסים	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	סך הכל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	276.3	153.5	429.8
תוספות	7.1	1.2	8.3
גריעות	(3.3)	-	(3.3)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	280.1	154.7	434.8
תוספות	5.6	1.7	7.3
גריעות	(99.8)	-	(99.8)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	185.9	156.4	342.3
פחת			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	198.1	146.1	344.2
פחת לשנה	10.1	2.3	12.4
גריעות	(3.0)	-	(3.0)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	205.2	148.4	353.6
פחת לשנה	8.9	1.9	10.8
גריעות	(95.5)	-	(95.5)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	118.6	150.3	268.9
הערך בספרים			
ליום 31 בדצמבר 2014	78.2	7.4	85.6
ליום 31 בדצמבר 2015	74.9	6.3	81.2
ליום 31 בדצמבר 2016	67.3	6.1	73.4
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2016	7.09%	9.86%	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2015	8.07%	10.23%	

2. פרטים בדבר זכויות במקרקעין בבנק

מועדי סיום תקופת החכירה (בשנים)	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2016
זכויות בבעלות ⁽¹⁾	47.3	40.7
זכויות החכורות בחכירה מימונית:		
מהוונת	0.5	0.4
	2025-2042	

(1) חלק מזכויות מקרקעין בבעלות בישראל בסך של 36.1 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2015 – 42.7 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק בלשכות רישום המקרקעין.

ביאור 17 – נכסים אחרים

ההרכב:

31 בדצמבר		
2015	2016	
87.7	102.1	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
94.8	35.4	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
24.7	24.3	הוצאות מראש
24.5	26.2	הכנסות לקבל
0.2	-	הוצאות הנפקה של כתבי התחייבות נדחים
0.4	19.5	חייבים אחרים ויתרות חובה
232.3	207.5	סך כל הנכסים האחרים

ביאור 18 – פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

בישראל

31 בדצמבר		
2015	2016	
		פקדונות לפי דרישה
7,686.2	9,442.4	אינם נושאים ריבית
193.0	185.6	נושאים ריבית
7,879.2	9,628.0	סה"כ לפי דרישה
7,575.1	7,640.1	לזמן קצוב ⁽¹⁾
15,454.3	17,268.1	סך כל פקדונות הציבור ⁽²⁾
-	-	(1) מזה: פקדונות שאינם נושאים ריבית
		(2) מזה:
11,748.0	14,774.2	פיקדונות של אנשים פרטיים
88.2	23.2	פיקדונות של גופים מוסדיים
2,296.7	2,470.7	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2015	2016	
יתרה	יתרה	תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח
11,359.8	12,580.6	עד 1
3,314.4	4,012.1	מעל 1 עד 10
780.1	675.4	מעל 10 עד 100
-	-	מעל 100 עד 170
15,454.3	17,268.1	סך הכל

ביאור 19 – פיקדונות מבנקים

31 בדצמבר		
2015	2016	בישראל
		בנקים מסחריים:
182.1	86.3	פיקדונות לפי דרישה
3.1	0.8	קיבולים
185.2	87.1	סך כל הפיקדונות מבנקים

ביאור 20 – כתבי התחייבות נדחים א. הרכב:

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי**	משך חיים ממוצע*	
2015	2016			
				כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות (1):
82.1	17.9	6.83%	2.98%	במטבע ישראלי לא צמוד
583.8	479.5	3.20%	2.74%	במטבע ישראלי צמוד למדד
665.9	497.4			סך כל כתבי התחייבות הנדחים
665.9	497.4			מזה כתבי התחייבות נדחים

* משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
** שיעור תשואה פנימי הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

(1) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בסך 82.0 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2015 – 163.4 מיליוני ש"ח).

ב. פרטים נוספים לגבי כתבי התחייבות נדחים

כתבי ההתחייבות שהנפיק הבנק אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות.

כתבי התחייבות רשומים למסחר – בהתאם להסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור עבור הבנק וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. יתרת כתבי ההתחייבות הרשומים למסחר ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה ב- 82.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל 163.4 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015.

כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר – מחזיקי כתבי ההתחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים, כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי ההתחייבות אלו הגיע ביום 31 בדצמבר 2016 ל- 209.5 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2015 ל- 295.9 מיליון ש"ח). סך כתבי ההתחייבות שהונפקו לחברה האם ואינם רשומים למסחר הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2016 ב- 205.9 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2015 – 206.6 מיליון ש"ח).

ביאור 20 – כתבי התחייבות נדחים (המשך)

הנפקת כתבי התחייבות נדחים

בשנת 2016 ובשנת 2015 לא הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים. יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו ברובד השני של ההון בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2016 משוקללים, בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפירעונם הסתכמה ב-207.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל-291.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2015.

ביאור 21 – התחייבויות אחרות

הרכב:

31 בדצמבר		
2015	2016	
83.1	81.1	הפרשה למשכורות ולהוצאות נלוות (ראה באור 22)
19.1	71.0	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית (ראה באור 22)
6.9	4.9	הכנסות מראש
1,233.6	1,232.7	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
94.6	26.1	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,437.3	1,415.8	סך כל ההתחייבויות האחרות

ביאור 22- זכויות עובדים

א. להלן תיאור ההטבות העיקריות הניתנות לעובדי הבנק

1. פנסיה ופיצויי פרישה

חלק מהתחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה מכוסה על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה או על ידי רכישת פוליסות ביטוח. הסכומים שנצברו בקרנות הפנסיה או בפוליסות הביטוח אינם כלולים במאזן מאחר ואינם בשליטתו. ההתחייבות לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח כאמור לעיל. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול, פיצויים מוגדלים, פרישה ותמותה.

2. מענקים בגין ותק

עובדי הבנק זכאים למענק ותק מיוחד עם השלימת תקופת עבודה של 20 שנה. סכום המענק שווה למשכורת חדשית אחת.

עובדים שהשלימו 25 שנות עבודה זכאים להשתתפות בנופש, להם ולבני זוגם, במימון הבנק. התחייבויות אלה נמדדות על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול, פרישה ותמותה.

3. הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם (הטבות כגון: שי לחג, השתתפות בפעילות נופש וכו'). התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, פיצויים מוגדלים, פרישה ותמותה.

4. חופשה

על פי החוק ועל פי הסכמי העבודה זכאים עובדי הבנק לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון וימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

5. מענקי פרישה לחברי הנהלה

חברי הנהלת הבנק זכאים במקרה של פיטורין לקבל פיצויים רגילים ופיצויים מוגדלים וחלקם זכאים למענקי הסתגלות בגובה של עד 6 חודשים במקרה של פיטורין על פי תנאי החוזים האישיים עליהם הם חתומים ובגנים נערכו הפרשות מתאימות.

6. תכנית ההתייעלות 2016

ההפרשות לפיצויי פרישה מוגדלים כפי שנכללו בתכנית ההתייעלות לחמש השנים 2016-2020 שאושרה על ידי הדירקטוריון כלולות בהנחות לחישוב עתודות לפרישה ופנסיה שפורטו בסעיף 1.

ב. סילוקים

הבנק מכיר בהפסדים בגין סילוקים בתכניותיו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתייחסים לתכנית יהיו, באופן מצטבר במשך השנה, גבוהים מסך עלות השירות ועלות הריבית השנתיות. גובה ההפסד לפני השפעת המס בסך 10.6 מיליון ש"ח נזקף לרווח והפסד.

ג. התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - "הוראת ההתייעלות"). בהתאם למכתב על דירקטוריון הבנק להתוות תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חשוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנתיים האחרונות, ביום 10 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק עדכון התוכנית האסטרטגית של הבנק בהיבט מהלכי התייעלות. מהלכי ההתייעלות כוללים, בין השאר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים; צמצום שטחי נדל"ן בין השאר בשל צמצום מספר הסניפים; מהלכי התייעלות בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה. כתוצאה מכך צפויה ירידה במצבת כח האדם של הבנק בכ- 120 עובדים עד לסוף שנת 2020, מתוכם כ- 40% בפרישה מוקדמת מרצון שתמשיך להעשות על בסיס הצעות פרטניות ולגופם של מקרים.

הבנק קיבל אישור עקרוני של הפיקוח על הבנקים לפריסת עלות המהלכים לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

עלות ההטבות לעובדים במסגרת מהלכי ההתייעלות בשנים 2016 ועד 2020 מוערכת בכ- 63 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס, אשר מתוכה, סך של 10.6 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס, נזקפו כהוצאה ברווח והפסד בשנת 2016 (העלות מבוססת על הנחות אקטואריות, בין השאר ביחס לעלות הפרישה של עובדים). השפעת מהלכי ההתייעלות על יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון מוערכת בקיטון של כ-0.4% ותיזקף, כאמור, לשיעורין על פני 5 שנים.

ד. חתימת הסכם שכר קיבוצי לשנים 2016-2017

ביום 23 באוגוסט 2016 חתמו הנהלת הבנק, ועד העובדים והסתדרות העובדים הכללית החדשה על הסכם קיבוצי במסגרתו סוכם על שינויים בתנאי העסקה הכוללים, בין היתר, תיגמול שוטף, זכויות נצברות, היקף העסקה, ועוד. חתימת ההסכם ואישורו על ידי הדירקטוריון בחודש ספטמבר 2016 הביאו לסימום של סכסוך עבודה שהוכרז בחודש מאי 2016.

במסגרת ההסכם סוכם על תשלום מיידי של הערך המהווה של פדיון דמי מחלה בפרישה כפי שחושב ונצבר בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2015. החל מחתימת ההסכם לא יהיו העובדים זכאים לפדיון דמי מחלה אך לא ייפגעו זכויות אחרות הקשורות בדמי מחלה כגון צבירה וניצול ימי מחלה.

על פי ההסכם ישמרו הצדדים על שקט תעשייתי בנושאים שהוסדרו בהסכם עד ליום 31 במרס 2018.

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ה. הרכב

31 בדצמבר		
2015	2016	
פיצויים		
155.2	199.5	סכום ההתחייבות
(136.1)	(128.5)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
19.1	71.0	עודף ההתחייבויות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
-	-	עודף נכסי התוכנית שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"
26.6	36.0	הטבות לפנסיונרים - סכום ההתחייבות
12.7	1.4	מענק מחלה - סכום ההתחייבות
16.5	17.1	נופש 25 שנה - סכום ההתחייבות
9.5	9.3	חופשה
17.8	17.3	אחר - שכר לשלם
102.2	152.1	סך הכל
102.2	152.1	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
-	-	עודף נכסי התוכנית מעל ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"

ו. תכניות להטבה מוגדרת

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2015	2016	2015	2016	
40.3	39.3	162.6	155.2	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה
2.0	0.9	6.1	7.5	עלות שירות
1.9	1.3	5.4	5.2	עלות ריבית
(4.1)	7.8	(0.2)	65.9	הפסד אקטוארי (רווח)
(0.8)	(13.3)	(15.6)	(34.3)	הטבות ששולמו
-	-	(3.1)	-	אחר
39.3	36.0	155.2	199.5	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף שנה
35.3	36.0	152.8	195.3	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף שנה

* ב- 31 בדצמבר 2015 כולל מענק פדיון ימי מחלה שיועד לתשלום לאחר פרישה לגמלאות בסך 12.7 מיליון, ואשר נפדה במהלך השנה בעקבות הסכם, ראה סעיף ד. לעיל.

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ו. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(1) מחויבויות ומצב המימון (המשך)

ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2015	2016	
137.3	136.1	שווי הוגן של נכסי התוכנית בתחילת השנה
3.5	3.5	תשואה בפועל על נכסי התוכנית
3.8	4.2	הפקדות לתוכנית על ידי התאגיד הבנקאי
(8.5)	(15.3)	הטבות ששולמו
136.1	128.5	שווי הוגן של נכסי התוכנית בסוף שנה
(19.1)	(71.0)	מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה*

* נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

ג. סכומים שהוכרו במאזן

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2015	2016	2015	2016	
-	-	-	-	סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים
39.3	36.0	19.1	71.0	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
39.3	36.0	19.1	71.0	התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה

ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת המס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2015	2016	2015	2016	
0.7	9.3	6.2	61.6	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
0.7	9.3	6.2	61.6	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת עולה על נכסי התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2015	2016	
155.2	199.5	מחויבות בגין הטבה חזויה
152.8	195.3	מחויבות בגין הטבה מצטברת
136.1	128.5	שווי הוגן של נכסי התוכנית

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ו. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(1) מחויבויות ומצב המימון (המשך)

ו. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה חזויה עולה נכסי התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2015	2016	
155.2	199.5	מחויבות בגין הטבה חזויה
136.1	128.5	שווי הוגן של נכסי התוכנית

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	2014	2015	2016	
1.4	2.0	0.9	5.5	6.1	7.5	עלות שירות
2.3	1.9	1.3	7.0	5.4	5.2	עלות ריבית
-	-	-	(5.4)	(5.0)	(4.5)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית*
						הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
-	0.2	(0.8)	0.3	0.2	0.9	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
-	-	-	2.8	(3.1)	10.6	אחר, לרבות הפסד (רווח) מצמצום או סילוק
3.7	4.1	1.4	10.2	3.6	19.7	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	2014	2015	2016	
(0.5)	(4.1)	7.8	0.7	1.3	66.9	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
-	(0.2)	0.8	(0.3)	(0.2)	(0.9)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
-	-	-	-	-	(10.6)	הפסד מסילוק
(0.5)	(4.3)	8.6	0.4	1.1	55.4	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
3.7	4.1	1.4	10.2	3.6	19.7	סך עלות ההטבה נטו
						סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה
3.2	(0.2)	10.0	10.6	4.7	75.1	וברווח כולל אחר

*משקלולים פרקטיים הבנק בחר להשתמש בשיעורי התשואה בפועל לצורך קביעת שיעורי התשואה החזויים בשנת 2014.

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ו. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(2) הוצאה לתקופה (המשך)

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2017 לפני השפעת המס

הטבות אחרות לאחר פרישה	תכניות פיצויים	
0.6	8.2	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
0.6	8.2	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(3) הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה:

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
2015	2016	2015	2016	
2.25%	2.09%	1.68%	1.60%	שיעור ההיוון**
2.48%	2.51%	2.60%	2.76%	שיעור עזיבה ממוצע
0.22%	-	0.67%	1.11%	שיעור גידול ממוצע בתגמול**

2. ההנחות העיקריות המשמשות למידת עלות ההטבה נטו לתקופה

הטבות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
2014	2015	2016	2014	2015	2016	
2.95%	1.37%-2.45%	1.92%-2.25%	2.67%	1.01%-2.08%	1.47%-1.68%	שיעור ההיוון*
-	-	-	4.31%	3.90%	3.60%-3.90%	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התוכנית*
0.47%	0.22%-0.47%	0%-0.22%	1.33%	0.67%-1.33%	0.67%-1.11%	שיעור גידול ממוצע בתגמול**

*משיקולים פרקטיים הבנק בחר להשתמש בשיעורי התשואה בפועל לצורך קביעת שיעורי התשואה החזויים בשנת 2014.
**במונחים ריאליים.

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ו. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(3) הנחות (המשך)

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
גידול בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2015	2016	2015	2016	
(6.1)	(4.9)	(2.4)	(4.2)	שיעור ההיוון
(3.4)	(1.1)	6.6	11.3	שיעור עזיבה
7.7	6.5	4.7	6.5	שיעור גידול בתגמול
קיטון בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2015	2016	2015	2016	
8.1	6.4	4.8	6.4	שיעור ההיוון
4.2	1.3	(6.9)	(12.3)	שיעור עזיבה
(5.8)	(5.0)	(2.4)	(3.8)	שיעור גידול בתגמול

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ו. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(4) נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

31 בדצמבר 2016			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
סוג נכס			
2.4	-	-	2.4
מזומנים ופקדונות בבנקים			
36.2	-	-	36.2
מניות			
אגרות חוב:			
33.2	-	-	33.2
ממשלתיות			
21.4	-	6.7	14.7
קונצרניות			
54.6	-	6.7	47.9
סך הכל			
35.3	-	24.8	10.5
אחר			
128.5	-	31.5	97.0
סך הכל			

31 בדצמבר 2015			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
סוג נכס			
4.0	-	-	4.0
מזומנים ופקדונות בבנקים			
38.1	-	-	38.1
מניות			
אגרות חוב:			
43.8	-	-	43.8
ממשלתיות			
25.9	-	9.1	16.8
קונצרניות			
69.7	-	9.1	60.6
סך הכל			
24.3 *	-	13.9	10.4
אחר			
136.1	-	23.0	113.1
סך הכל			

* סווג מחדש

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2017

31 בדצמבר			יעד הקצאה
% מנכסי התוכנית			
2015	2016	2017	
2.9%	1.9%	1.9%	מזומנים ופקדונות בבנקים
28.0%	28.2%	28.2%	מניות
אגרות חוב:			
32.2%	25.8%	25.8%	ממשלתיות
19.0%	16.7%	16.7%	קונצרניות
51.2%	42.5%	42.5%	סך הכל אגרות חוב
17.9%	27.4%	27.4%	אחר
100.0%	100.0%	100.0%	סך הכל

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ו. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(4) נכסי תכנית (המשך)

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

תכניות פיצויים			תחזית
הפקדות בפועל			
לשנה שהסתיימה ביום 31			
2015	2016	2017	
3.8	4.2	4.2	הפקדות

* אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הבאה.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	תכניות פיצויים	הטבות לאחר פרישה
2017	23.3	2.1
2018	22.4	2.3
2019	22.6	2.3
2020	18.8	2.1
2021	7.2	1.2
2022-2026	36.9	5.8
2027 ואילך	90.6	36.8
סך הכל	221.8	52.6

הסכומים משקפים התחייבות ליום 31 בדצמבר 2016.

ביאור 23א – הון עצמי

א. הון המניות

להלן פרטים בנושא הון המניות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 וליום 31 בדצמבר 2015 (בשקלים חדשים):

מנית הכרעה	בת 0.0002 ש"ח	רשום	מונפק ונפרע
מניות דחיות	בנות 0.0001 ש"ח	0.0002	0.0002
מניות מיסדים	בנות 0.0050 ש"ח	1.5000	1.5000
מניות רגילות	בנות 0.0001 ש"ח	4,641.7398	4,629.7066
מניות בכורה 30% צוברות ומשתתפות	בנות 0.001 ש"ח	8,040.0000	8,040.0000
סך כל הון המניות		12,683.2402	12,671.2070

כל המניות שהונפקו רשומות על שם.

ב. הזכויות הנלוות למניות

מנית הכרעה

מוחזקת בידי שר הביטחון, אינה ניתנה להעברה, מקנה זכות ל- 240 קולות באסיפת בעלי מניות (מייסדים). בנושאים מהותיים השנויים במחלוקת וכן זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק.

מניה נדחית

מקנה זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק וללא כל זכות נלווית אחרת.

מנית מיסדים

מקנה זכות להצביע באסיפות בעלי מניות, למנות את חברי הדירקטוריון, לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניה רגילה

מקנה זכות לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מנית בכורה, 30% צוברת ומשתתפת

אינה ניתנת לפידיון ומקנה זכות לקבל דיבידנד בכורה ומצטבר בשיעור של 30% לשנה מערכה הנקוב (לפני חלוקת כל דיבידנד אחר), מעבר לדיבידנד הבכורה האמור, כמוה כמניה רגילה לכל ענין.

ג. דיבידנדים

(1) מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבידנד.

ביום 15 בינואר 2014 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור
 - אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל
 - כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.
- בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר.

ביאור 23א – הון עצמי

במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטיה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה ביאור 25 בלהל).

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורי של המפקח של הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

(2) דיבידנדים

במהלך השנים 2014-2016 לא חולקו דיבידנדים.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

(1) הלימות ההון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

הוראות באזל 3 קבעו שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

היישום של ההוראות הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל 3. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2016 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 60%. והחל מיום 1 בינואר 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי יעמוד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי תעמוד על 50%.

א. יעד הלימות הון

כחלק מתהליך הדרגתי של אימוץ הוראות באזל 3 בישראל, ביום 28 במרץ 2012 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הנחיה בנושא מסגרת באזל 3- יחסי הון ליבה מינימליים, הדורש מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של 9% וביחס הון כולל בשיעור של 12.5% עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, נקבע כי בנק אשר סך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, מהווה לפחות 20% מסך נכסי המערכת הבנקאית, יידרש להגדיל את היחסים הנ"ל בנקודות אחוז אחת ולעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי של 10% ויחס הון כולל מזערי של 13.5% עד ליום 1 בינואר 2017. בנוסף, בעקבות הדרישות שנקבעו בהוראה 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" נדרש הבנק להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל באחוז אחד מיתרת הלוואות לדיור. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 9.02% ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 12.52%.

בעקבות אימוץ הוראות באזל 3 בישראל ודרישות הון נוספות בגין הלוואות לדיור, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329, בחודש אפריל 2016 אושרה על ידי הדירקטוריון והנהלה מדיניות לפיה על הבנק להחזיק רמת הלימות הון בהתאם ליעד ההון שהינו גבוה מהיחס המזערי הנדרש כפי שהוגדר על ידי המפקח על הבנקים. יעד ההון שנקבע על ידי הדירקטוריון והנהלה משקף, לדעת הבנק, את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתאבון הסיכון שלו. בהתאם להחלטה זו, יחס הון רובד 1 ויחס ההון הכולל יעמדו על שיעור מינימאלי של 9.3%-12.5% בהקבלה, בצירוף יעד תוספת ההון הנובעת מדרישת הפיקוח בנושא הלוואות לדיור כפי שצוינה לעיל.

מגבלות על חלוקת דיבידנד

חלוקת דיבידנד כפופה לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית. כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין, לרבות אלו הקבועות בחוק החברות.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ב. להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, הון הרגולטורי ויחסי ההון המחוברים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר"

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)	31 בדצמבר 2016 (מבוקר)	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
1,165.3	1,245.8	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
404.9	324.2	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,570.2	1,570.0	סך הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
10,761.7	10,629.5	סיכון אשראי
47.5	49.5	סיכון שוק
1,045.0	1,043.0	סיכון תפעולי
11,854.2	11,722.0	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
9.83%	10.63%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.25%	13.39%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.01%	9.02%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (1)
12.51%	12.52%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (1)

(1) לרבות דרישת הון בשיעור המבטאת 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס הון ההון הכולל המזערי שידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.02% ו- 12.52%, בהתאמה.

(2) נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן – התאמות בגין תכנית ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה עד יום 1 בינואר 2021. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות, ראה סעיף ד. להלן.
מסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של כ- 47 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין מהלכי ההתייעלות.

הערה:
התאמות פיקוחיות וניכויים – בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", נכסי הסיכון וההתאמות הפיקוחיות מוצגים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

1. הלימות ההון (המשך):

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)	31 בדצמבר 2016 (מבוקר)
1. הון עצמי רובד 1	
1,164.7	1,208.5
(2.5)	(2.5)
3.4	3.9
0.9	1.4
1,165.6	1,209.9
התאמות פיקוחיות וניכויים:	
(0.3)	(0.3)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני תכנית התייעלות-הון עצמי רובד 1	
(0.3)	(0.3)
-	36.2
1,165.3	1,245.8
2. הון רובד 2	
293.9	209.7
111.0	114.5
404.9	324.2
1,570.2	1,570.0

ד. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)	31 בדצמבר 2016 (מבוקר)
באחוזים	
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	
9.80%	10.24%
0.03%	0.04%
9.83%	10.28%
-	0.35%
9.83%	10.63%

(1) לרבות השפעת אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ה. גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק

ה(1). רכיבי הון הנתונים לתנודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק נתון לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינוי בהיקף נכסי הסיכון של הבנק והניכויים מההון.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה, פרישה וכד'.

ה(2). דרישות ההון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקן 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ביום 28 בדצמבר 2016 התקבל מכתב מבנק ישראל המאשר להמשיך לחשב את סכום החשיפה בגין פעילות לקוחות בבורסת המעו"ף ע"פ גישת התרחישים כפי שהייתה בהוראה 203 לפני תיקונה.

ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון). עם זאת, קיימת בהוראה נוסחת מינימום שעשויה להוביל להכפלת חשיפות המסחר במשקל סיכון של 20%.
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. כאמור לעיל, בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף חישוב החשיפה יהיה ע"פ גישת התרחישים, וזאת עד שהפיקוח בישראל יאמץ את הגישה החדשה לחישוב (גישת SA-CCR) שאומצה על ידי וועדת באזל.
- חשיפות של תאגיד לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה.
- העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים.
- ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן הסיכונים ישוקללו ב-1,250%.
- תחולת ההוראה המתוקנת החל מיום 1 בינואר 2017, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר.
- הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי ההון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור.
- להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה של אימוץ החוזר נכון למועד הדיווח הינה זניחה.

ה(3). דרישות הון וניכוי מההון בגין נכס מס נדחה

ביום 4 באפריל 2016 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון. מטרת העדכון להבהיר את אופן הטיפול במרכיב מס שכר בכל הקשור לחישוב דרישות ההון ובניכוי מההון בגין נכס מס נדחה. על פי ההבהרה, כאשר תאגיד בנקאי מגיע למסקנה כי בנסיבות הקיימות במועד הדוח קיימת סבירות קרובה לוודאי (virtually certain) לגבי נכס המס הנדחה בגובה סכום מס השכר הכלול בספרי הבנק, ניתן שלא להחיל את ניכוי הסך הכלול בסעיף 13 להוראה על חלק זה של נכס המס הנדחה. לצורך כך, הבנק יהיה רשאי ליישם את הבחינה של ניכוי הסך על סכום המיסים הנדחים נטו, לאחר ניכוי מס השכר כאמור לעיל. נכס המס הנדחה כאמור, שלא נוכה מההון, ישוקלל כנכס סיכון בשיעור של 250%.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

הבנק מיישם את ההנחיות החל ממועד פרסומן באופן של מכאן ולהבא, ללא התאמות מספרי השוואה ובכפוף להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים. ליישום ההבהרה לא היתה השפעה על יחס הלימות הון.

(2). יחס המינוף לפי הוראת המפקח על הבנקים

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. הדרישה לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. הבנק שייך לקבוצת תאגידיים זו. יחס המינוף של הבנק מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף".

א. בנתוני הבנק

31 בדצמבר		
2015	2016	
(מבוקר)	(מבוקר)	
1,165.3	1,245.8	הון רובד 1 (1)
20,348.5	22,404.6	סך החשיפות
5.73%	5.56%	יחס המינוף
5.00%	5.00%	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) להשפעת הוראות המעבר והשפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות, ראה סעיף (1) ד. לעיל.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ב. גורמים שעשויים להשפיע באופן מהותי על יחס המינוף

השינויים בהיקף החשיפות והון רובד 1 של הבנק עשויים להוביל לשינויים ביחס המינוף של הבנק. לשינויים האפשריים בהון הרגולטורי ראה ביאור 8(1)ד לעיל.

להלן ניתוח השפעת האפשרויות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2016

השפעת קיטון ב-100	השפעת גידול ב-1 מיליארד
מיליוני ש"ח בהון רובד 1	ש"ח בסך נכסי הבנק
באחוזים	
(0.4%)	(0.2%)

(3) יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית תיקבע על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

בעקבות אימוץ הוראות באזל בישראל כאמור לעיל, החליט דירקטוריון הבנק כי יעד היחס של הבנק והקבוצה החל מיום 1 באפריל 2015 יעמוד על שיעור הגבוה ב-20% מהדרישה המזערית. במהלך התקופה הנסקרת הבנק עמד ביחס כיסוי נזילות הנדרש.

יחס כיסוי הנזילות בבנק מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, בדבר "יחס כיסוי נזילות"

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר	
2015	2016
(מבוקר)	(מבוקר)
באחוזים	באחוזים
376%	352%
60%	80%
יחס כיסוי הנזילות*	
יחס כיסוי הנזילות הנדרש על ידי המפקח על הבנקים**	

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי מ-60% ליום 1 באפריל 2015, 80% ליום 1 בינואר 2016 ולשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017. יחד עם זאת מצופה כי בנק שיחס כיסוי הנזילות שלו עלה על 100% ביום יישום ההוראה לא ירד משיעור של 100% בתקופת המעבר.

ביאור 24 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

לבנק קיימות התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות, לסוף תקופת הדיווח כדלהלן:

1) חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות של בניינים

יום 31 בדצמבר		
2015	2016	
16.4	16.9	בשנה הראשונה
15.9	14.6	בשנה השנייה
14.2	14.2	בשנה השלישית
14.0	12.8	בשנה הרביעית
12.6	11	בשנה החמישית
* 62.7	57.3	מעל חמש שנים
135.8	126.8	סך הכל
		* הוצג מחדש

ב. תביעות משפטיות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד הבנק

הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדו לקוחותיו, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותו במהלך עסקים רגילי. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בתמצית דוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

1). להלן פירוט של תובענות נגד הבנק שהסכום הנטען בהן הוא מהותי:

(א). בחודש מארס 2014 הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית בסכום של כ- 2 מיליארד ש"ח נגד הבנק ועוד ארבעה בנקים נוספים (מרכנתיל, מזרחי, איגוד ויהב). סכום התביעה מתייחס לכל הבנקים. לטענת המבקשים הבנקים לא מספקים גילוי נאות ואף מטעים את לקוחותיהם בנוגע לעלויות הכרוכות בשירותי ההמרה אותם הם מספקים, כאשר הם מוכרים ללקוח מט"ח בשער הגבוה משער הקניה. ההפרש בין שער הקניה של הבנקים לשער המכירה ללקוח (המכונה בבקשה כ- "עמלת ייקור"), מהווה לטענת המבקשים "עמלת תיווך" הנגבית ללא גילוי באיזה מתעריפוני הבנקים. עוד טוענים המבקשים כי הבנקים פועלים כמקשה אחת על מנת להסתיר את " עמלת הייקור " הנטענת וכי קיים ביניהם הסדר כובל. בקשה זזה בסכום של 10.5 מיליארד ש"ח הוגשה גם כנגד החברה האם ובנקים אחרים.

(ב) ביום 31 בינואר 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך של כ- 698 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד הבנק, החברה האם ושלושה בנקים נוספים (להלן כולם ביחד: "הבנקים"), מתוכם סך של כ- 658 מיליון ש"ח בגין נזק לא ממוני וסך של כ- 40 מיליון ש"ח בגין נזק ממוני. לטענת המבקשים הבנקים אינם מחזיקים סניפים (או אינם מחזיקים מספיק סניפים) בקרב האוכלוסייה הערבית ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו. בכך, טוענים המבקשים, מפרים הבנקים את סעיף 3 (א) לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א – 2000, סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981 וחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. הקבוצה אותה מבקשים המבקשים לייצג היא כל אזרחי מדינת ישראל מוסלמים נוצרים, ודרוזים, אשר סובלים מהפליה בנגישות לשירותים בנקאיים של הבנקים, עקב אי נוכחות סניפי בנק של הבנקים במקומות יישובם.

(ג) ביום 9 בפברואר 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך של כ- 15.6 מיליון ש"ח . הבקשה הוגשה נגד חברת האם וכן כנגד בנק הפועלים בע"מ. טענת המבקשים היא כי הם זכאים לתקבולים, בהתאם להסדר החוב בחברת אי.די.בי אחזקות בע"מ (להלן: "החברה"). לטענתם ביום 25 באוגוסט 2014 (להלן: "המועד הקובע") הם קיבלו חלק מהתקבולים להם הם זכאים בהתאם להסדר החוב של החברה (להלן: "התקבולים"), באמצעות חשבונות בנק המתנהלים אצל הבנק, אולם בעוד שעפ"י החלטת רשות המיסים, תקבולים אלו היו אמורים להירשם בחשבונות הבנק כרווח הון, המשיבים רשמו תקבולים אלו בחשבונות הבנק כריבית וביצעו ניכוי מס במקור מתקבולים אלו.

ביאור 24 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ביום 2 בדצמבר 2016 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה. בתאריך 8 בינואר 2017 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי לפיה יש לפרסם הסדר הפשרה על מנת לאפשר קבלת התנגדויות להסדר.

(ד) ביום 22 ביוני 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך 40 מיליון ש"ח. טענת המבקשים היא כי הבנקים מפלים בשירות אנשים עם מוגבלויות בכך שהם מפרסמים מציעים ומעניקים פטור מעמלות והטבות נוספות לשכירים הפותחים חשבון ומפקידים בו משכורת חודשית מסכום מסוים אבל אינם מציעים ומעניקים אותן לאנשים עם מוגבלויות היכולים להפקיד קצבה חודשית בסכום דומה ואף גבוה ממנו.

(2). כמו כן תלויה ועומדת כנגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית כפי שיפורט להלן. לדעת הנהלת הבנק המתבססת על חוות דעת יועציה המשפטיים לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי התביעה ולא נעשתה בגינה כל הפרשה.

ביום 5 בספטמבר 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק ו-9 בנקים נוספים לרבות החברה האם. עניינה של התובענה היא קבוצת הלקוחות עליה חל התעריפון המלא, כפי שפורסם בחודש יולי 2007 (להלן: "התעריפון"). טענת המבקשים בתובענה היא כי התעריפון חל על כלל לקוחות הבנקים, באשר הם, בעוד שהבנקים פירשו את התעריפון כחל רק על לקוחות יחידים ועסקים קטנים. המבקשים מבקשים כי בית המשפט יורה לבנקים להשיב עמלות שנגבו על ידם מלקוחות שאינם חוסים תחת הגדרת "יחיד או עסק קטן" ואשר חיובו בגין עמלות שאינן מצויות בתעריפון. המבקשים אינם יודעים לכמת את סכום התובענה אולם הם מעריכים כי שיעור הנזק לכלל הקבוצה, מגיע לכל הפחות לכמיליארד שקלים (מכל הבנקים יחדיו).

(3). ביום 31 בדצמבר 2016 אין חשיפה נוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים ואשר סבירות התממשותן אינה קלושה ולא בוצעה בגין הפרשה (31 בדצמבר 2015- 0.7 מיליון ש"ח).

ג. הסכמים מהותיים

מכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון

בחודש נובמבר 2015 זכה הבנק במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי ולניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום.

תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2016.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון. תנאי הריבית ללקוח יקבעו על ידי משרד הביטחון ועל פי תנאי המכרז הוא זה שיישא בכל הפסדי האשראי. משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות.

כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי הבנק במחנות צה"ל. למשרד הביטחון ניתנה האפשרות לבחור בהפעלתם של חלק מן הסניפים. במסגרת זו סוכם כי הבנק ימשיך להפעיל את הסניפים בפריסה הנוכחית.

הזכייה במכרז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

מכרז החשב הכללי להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה

בחודש ינואר 2016, זכה הבנק בשותפות עם מיטב ד"ש גמל ופנסיה (להלן "מיטב ד"ש") במכרז החשב הכללי במשרד האוצר לבחירת שותפויות פיננסיות להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה. הבנק ומיטב ד"ש צפויים להעמיד אשראי לעסקים קטנים ובינוניים ב- 4 השנים הקרובות.

ביאור 24 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. קיימת התחייבות תלויה מכח הסכם בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ, הדין במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה כנגד כל הפסד, שעלול להיגרם לה, אם חבר כלשהו לא ישלם או לא ימסור למסלקת הבורסה את חובו, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שהוא חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את החוב, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד שהם מגיעים לו. החל מחודש יוני 2010 חדל הבנק מלשמש כחבר במסלקת הבורסה וכחבר במסלקת מעו"ף.

הואיל והבנק חדל מלשמש כחבר במסלקת הבורסה, נחתם בינו לבין הבנק הבינלאומי הסכם, לפיו הבנק הבינלאומי יתן לבנק את השירותים הקשורים בני"ע וסליקתם עבורו ועבור לקוחותיו. במסגרת זו הבנק הבינלאומי אחראי כלפי הבורסה לסליקת ני"ע של הבנק ולקוחותיו ולהתחייבויות הכספיות הנובעות מהן. הבנק התחייב כלפי הבינלאומי בערבות בלתי מוגבלת לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק הבינלאומי לבורסה, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו, התחייבות זו תעמוד בתוקפה בכל עת שתהיה התחייבות כאמור כלפי מסלקת הבורסה.

ה. מסלקת מעוף הקימה קרן סיכונים (להלן – "הקרן") שסכומה יקבע מעת לעת על ידי דירקטוריון המסלקה. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן, לרבות הבנק, נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת).

כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק וחברות מאוחדות שלו בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים אחרים והתחייבויות אחרות בסכום זהה על פי השווי ההוגן.

הואיל והבנק חדל להיות חבר במסלקת המעו"ף, מבוצעת פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי על פי הסכם שנחתם בין הצדדים.

להבטחת הסיכונים שתוארו לעיל בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי התחייב הבנק לבנק הבינלאומי, במסגרת הסכם שרותי סליקה במעו"ף, בערבות בלתי מוגבלת בסכום, להשלים כל סכום הנובע מהתחייבות הבנק הבינלאומי למסלקת המעו"ף, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו. ההתחייבות תעמוד בתוקף בכל עת שתעמוד התחייבות הבנק הבינלאומי בגין הסיכונים לעיל.

ו. הבנק התחייב לשפות נושאי משרה בבנק כמשמעו בחוק החברות התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק מכח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי לא יעלה על 33% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפי מועד השיפוי בפועל.

ביאור 25 – תנאים מגבילים וביטחונות

א. להבטחת אשראי מבנק ישראל שיעבד הבנק לטובת בנק ישראל בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות אשר הפקיד ו/או רשם לזכות ו/או יפקיד ו/או ירשום לזכות חשבונות הבטוחות המתנהלים על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. להלן נתונים המתייחסים להסדר שיעבוד זה:

2015		2016		
אגרות חוב פקדונות	אגרות חוב משועבדות	אגרות חוב פקדונות בבנק	אגרות חוב משועבדות	
בבנק ישראל		בבנק ישראל		
4,224.5	49.7	4,529.8	49.7	יתרה ליום 31 בדצמבר *
3,266.1	49.9	5,060.4	49.7	יתרה שנתית ממוצעת
4,760.5	49.9	6,371.3	49.7	היתרה המירבית במשך השנה

* נכון לשנים 2016 ו- 2015 אין ניצול אשראי כנגד שיעבוד זה.

ביאור 26א – מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. כללי

1. הבנק חשוף לשינויים בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים ולסיכונים נזילות הנובעים משינויים בשעורי הריבית ומשינויים בשערי מטבע. כחלק מן האסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים יש לבנק מכשיר פיננסי מיועד וכשיר לגידור וכן מכשירים נגזרים שונים שאינם מיועדים ליחס גידור כשיר.

2. נגזר שאינו מיועד ליחס גידור כשיר, נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. בין המכשירים נכללות עסקאות מטבע FORWARD, אופציות על מטבע ועסקאות החלפת ריבית.

3. ייתכן והבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך אם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע אם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.

4. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת יחסי הגידור השונים. התייעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות האיתנה או העסקה החזויה אשר יועדו כפריט המגודר וציון האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. מאחר והתנאים הקריטיים של הפריט המגודר והפריט המגדר תואמים וכן יתר התנאים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מתקיימים, הגידור נחשב אפקטיבי במלואו ביחס לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר הנובעים משינויים בריבית ה- benchmark, הבנק מיישם את שיטת הגידור המקוצרת לעניין גידור שווי הוגן על פי הוראות המפקח על הבנקים.

5. הבנק קבע כי יפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

- (א) נקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר.
 - (ב) הנגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש.
 - (ג) הנגזר מפסיק להיות מיועד כמכשיר מגדר, כיון שקרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתבצע
 - (ד) התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה
- (ה) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן. כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שהפריט המגודר אינו מקיים עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן, וכל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה ייגרעו מהמאזן ויוכרו כרווח או כהפסד בדוח רווח והפסד לתקופה השוטפת.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2016					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל מדד	אחר
א. נגזרים מגדרים ¹					
211.6	-	-	-	211.6	-
Swaps					
211.6	-	-	-	211.6	-
סך הכל					
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
211.6	-	-	-	211.6	-
ב. נגזרים ALM ^{1,2}					
926.3	-	-	926.3	-	-
חוזי Forward					
69.6	-	-	-	69.6	-
Swaps					
995.9	-	-	926.3	69.6	-
סך הכל					
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
69.6	-	-	-	69.6	-
ג. נגזרים אחרים ¹					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
409.1	-	395.1	14.0	-	-
אופציות שנכתבו					
409.1	-	395.1	14.0	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
219.3	-	159.4	59.9	-	-
אופציות שנכתבו					
218.6	-	159.4	59.2	-	-
אופציות שנקנו					
1,256.1	-	1,109.0	147.1	-	-
סך הכל					
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	-	-	-	-	-
0.1	-	-	0.1	-	-
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
2,463.7	-	1,109.0	1073.5	281.2	-
סך הכל					

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2016					
סך הכל	חוזי סחורות		חוזי	חוזי ריבית	
	ואחרים	מניות	מטבע חוץ	אחר	שקל מדד
א. נגזרים מגדרים ¹					
1.4	-	-	-	1.4	-
8.9	-	-	-	8.9	-
ב. נגזרים ALM ^{1,2}					
6.7	-	-	6.7	-	-
9.7	-	-	1.2	8.5	-
ג. נגזרים אחרים ¹					
7.0	-	6.3	0.7	-	-
7.0	-	6.3	0.7	-	-
15.1	-	6.3	7.4	1.4	-
25.6	-	6.3	1.9	17.4	-
סך הכל שווי הוגן ברוטו חייבי ^{3,4}					
סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ^{3,4}					

- (1) למעט חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי בגין מכשירים נגזרים משובצים 2.6 מיליון ש"ח.
 (4) היתרה מאזנית של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים אינה כפופה להסדרי התחשבנות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2015					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל מדד	אחר
א. נגזרים מגדרים 1					
186.4	-	-	-	186.4	-
Swaps					
186.4	-	-	-	186.4	-
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
186.4	-	-	-	186.4	-
ב. נגזרים ALM ^{1,2}					
895.9	-	-	795.7	-	100.2
חוזי Forward					
239.1	-	-	-	239.1	-
Swaps					
1,135.0	-	-	795.7	239.1	100.2
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
239.1	-	-	-	239.1	-
ג. נגזרים אחרים 1					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
431.9	-	426.3	5.6	-	-
אופציות שנכתבו					
431.9	-	426.3	5.6	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
84.8	-	40.8	44.0	-	-
אופציות שנכתבו					
83.5	-	40.8	42.7	-	-
אופציות שנקנו					
1,032.1	-	934.2	97.9	-	-
סך הכל					
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
-	-	-	-	-	-
2,353.5	-	934.2	893.6	425.5	100.2
סך הכל					

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2015						
שקל מדד	חוזי ריבית		חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	
	אחר				סך הכל	
א. נגזרים מגדרים ¹	-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	7.7	-	-	-	7.7
ב. נגזרים ALM ^{1,2}	-	-	3.6	-	-	3.6
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	1.0	-	-	18.3
שווי הוגן ברוטו שלילי	1.1	16.2	-	-	-	-
ג. נגזרים אחרים ¹	-	-	0.4	6.2	-	6.6
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	0.5	6.2	-	6.7
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	-	-	-	-	-
סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ^{3,4}	-	-	4.0	6.2	-	10.2
סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ^{3,4}	1.1	23.9	1.5	6.2	-	32.7

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי בגין מכשירים נגזרים משובצים 1.1 מיליון ש"ח.
 (4) היתרה מאזנית של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים אינה כפופה להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2016			
בורסה	בנקים	אחרים	סך הכל
יתרות מאזניות של נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	11.4	3.7
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:			
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל	-	-	0.3
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	11.4	3.4
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ¹	-	23.4	2.6
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	-	34.8	6.0
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	-	21.5	4.1
31 בדצמבר 2015			
בורסה	בנקים	אחרים	סך הכל
יתרות מאזניות של נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	6.2	4.0
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל	-	-	-
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	6.2	4.0
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין נגזרים ¹	-	13.9	2.8
סך כל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים	-	20.1	6.8
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	-	29.7	3.0

בשנים 2016, 2015 ו-2014 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

1. ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. פרוט מועדי פירעון- סכומים נקובים: יתרות לסוף תקופה

31 בדצמבר 2016				
סך הכל	מכל חמש שנים	מכל שנה ועד חמש שנים	מכל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים
-	-	-	-	-
281.2	193.2	88.0	-	-
1,073.5	-	-	68.1	1,005.4
1,109.0	-	138.9	166.4	803.7
2,463.7	193.2	226.9	234.5	1,809.1
סך הכל				
31 בדצמבר 2015				
2,353.5	167.4	165.8	301.0	1,719.3
סך הכל				

ביאור 27 - מגזרי פעילות פיקוחיים

א. כללי

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 7 בנובמבר 2014, החל מהדוח הכספי לשנת 2015, הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים מתבצע בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. הגילוי המלא בהתאם למגזרי פעילות פיקוחיים נכלל לראשונה במסגרת הדוחות הכספיים והמספרים סווגו מחדש בהתבסס על הגדרות המגזרים החדשים. זאת בהתאם לסיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.

ב. הגדרות

אנשים פרטיים - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר".

- מגזר בנקאות פרטית – אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.

- משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.

לקוחות עיסקיים מסווגים למגזרי פעילות לפי מחזור הפעילות כלומר מחזור מכירות או היקף הכנסות שנתיות.

- עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח.

- עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח.

- עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח.

- עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח.

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל נקבע כי לקוח עיסקי אשר החבות שלו לבנק עד 300 אלפי ש"ח ולבנק אין מידע על מחזור הפעילות שלו, יסווג למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) כאשר במקום סך הנכסים במאזן הסיווג ייעשה לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10.

גופים מוסדיים - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

מגזר ניהול פיננסי כולל פעילות למסחר, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, פעילות השקעה ריאלית ופעולות נוספות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. בהתאם להוראות אילו לא נכלל גילוי נפרד אודות מגזר זה.

מגזר אחר - לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך כל הפריטים בדוח הכספי המאוחד.

ביאור 27 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							
מגזר	עסקים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	מסקי בית	סך פעילות
ניהול	קטנים	בינוניים	גדולים	זעירים	פרטית		ישראל
פיננסי	מוסדיים						
270.3	113.0	25.8	41.7	-	0.1	279.0	הכנסות ריבית מחיצוניים
11.1	1.7	0.8	0.7	-	0.6	27.6	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
259.2	111.3	25.0	41.0	-	(0.5)	451.4	מחיצוניים
16.4	(8.9)	(0.1)	(17.8)	-	2.9	-	בינמגזרי
275.6	102.4	24.9	23.2	-	2.4	451.4	סך הכנסות ריבית, נטו
							הכנסות שאינן מריבית:
174.8	32.2	5.2	3.3	-	8.5	236.8	מחיצוניים
450.4	134.6	30.1	26.5	-	10.9	688.2	סך הכנסות
12.5	18.7	3.1	(6.9)	-	-	27.4	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
388.6	89.9	13.4	16.2	0.1	5.9	518.6	לחיצוניים
388.6	89.9	13.4	16.2	0.1	5.9	518.6	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
49.3	26.0	13.6	17.2	(0.1)	5.0	142.2	רווח לפני מסים
20.2	10.7	5.6	7.0	-	2.0	58.4	הפרשה למסים על הרווח
29.1	15.3	8.0	10.2	(0.1)	3.0	83.8	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

ביאור 27 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							
סך פעילות ישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
19,995.3	7,831.8	1.2	883.2	728.6	2,245.6	19.7	8,285.2
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)							
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)							
12,147.7	-	1.2	867.4	728.6	2,245.6	19.7	8,285.2
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח							
12,522.6	-	2.0	1,034.0	783.9	2,189.3	18.3	8,495.1
97.3	-	-	-	20.1	48.7	-	28.5
יתרת חובות פגומים							
23.4	-	-	-	-	17.1	-	6.3
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום							
18,812.8	2,132.4	22.9	379.4	455.2	1,684.3	812.3	13,326.3
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)							
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)							
16,541.1	-	22.9	299.3	415.9	1,664.4	812.3	13,326.3
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח							
17,268.1	-	23.2	363.1	429.0	1,678.6	917.5	13,856.7
11,452.1	1,224.2	5.6	1,007.7	884.0	1,900.1	24.8	6,405.7
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}							
11,722.0	1,670.7	2.1	1,004.0	909.4	1,951.5	28.3	6,156.0
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)							
12,225.7	-	-	157.9	245.0	558.1	2,106.5	9,158.2
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א),(ג)}							
הכנסות ריבית, נטו							
399.1	-	-	23.4	24.7	100.6	0.1	250.3
מרווח מפעילות מתן אשראי							
35.3	-	-	0.4	0.8	2.8	2.3	29.0
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות							
17.0	22.9	-	(0.6)	(0.6)	(1.0)	-	(3.7)
אחר							
451.4	22.9	-	23.2	24.9	102.4	2.4	275.6
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
(בלתי מבוקר)							
סך פעילות	מגזר	גופים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	משקי בית
ישראל	ניהול	מוסדיים	גדולים	בינוניים	קטנים	פרטית	וזעירים
408.1	29.3	-	26.7	26.6	112.8	1.2	211.5
30.0	13.6	-	1.2	1.1	4.8	0.1	9.2
הכנסות ריבית מחיצוניים							
הוצאות ריבית מחיצוניים							
הכנסות ריבית, נטו:							
378.1	15.7	-	25.5	25.5	108.0	1.1	202.3
-	16.9	-	(1.2)	(1.2)	(4.9)	(0.1)	(9.5)
מחיצוניים							
בינמגזרי							
378.1	32.6	-	24.3	24.3	103.1	1.0	192.8
סך הכנסות ריבית, נטו							
הכנסות שאין מריבית:							
251.2	20.7	-	4.3	7.5	32.9	8.6	177.2
מחיצוניים							
629.3	53.3	-	28.6	31.8	136.0	9.6	370.0
סך הכנסות							
2.5	-	-	(4.1)	10.2	(1.7)	-	(1.9)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות:							
518.1	7.3	0.6	14.4	14.2	88.0	6.4	387.2
לחיצוניים							
518.1	7.3	0.6	14.4	14.2	88.0	6.4	387.2
סך הוצאות תפעוליות ואחרות							
108.7	46.0	(0.6)	18.3	7.4	49.7	3.2	(15.3)
רווח לפני מסים							
43.1	18.0	(0.2)	7.2	3.0	19.8	1.3	(6.0)
הפרשה למסים על הרווח							
65.6	28.0	(0.4)	11.1	4.4	29.9	1.9	(9.3)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד							
הבנקאי							

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
(מבוקר)							
סך פעילות ישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
17,728.0	6,003.1	2.1	908.7	713.0	2,201.1	15.3	7,884.7
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)							
11,669.2	-	2.1	853.0	713.0	2,201.1	15.3	7,884.7
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)							
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח							
11,921.1	-	1.9	935.2	755.3	2,037.4	17.9	8,173.4
99.3	-	-	-	30.5	45.1	-	23.7
יתרת חובות פגומים							
9.9	-	-	-	-	4.4	5.5	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום							
16,613.8	2,480.9	88.2	469.4	373.1	1,454.2	541.2	11,206.8
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)							
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)							
14,132.9	-	88.2	469.4	373.1	1,454.2	541.2	11,206.8
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח							
15,454.3	-	9.2	408.8	421.0	1,526.5	799.9	12,288.9
11,853.8	1,046.7	2.3	1,040.5	851.6	1,816.6	22.8	7,073.3
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}							
11,854.2	1,077.1	3.6	1,047.7	692.5	1,868.4	17.4	7,147.5
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)							
13,806.4	-	2.5	306.3	198.3	561.5	2,087.5	10,650.3
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)							
הכנסות ריבית, נטו							
324.6	-	-	23.5	24.3	102.7	-	174.1
מרווח מפעילות מתן אשראי							
28.5	-	-	0.8	0.7	2.2	1.0	23.8
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות							
25.0	32.6	-	-	(0.7)	(1.8)	-	(5.1)
אחר							
378.1	32.6	-	24.3	24.3	103.1	1.0	192.8
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016								
מגזר בנקאות פרטית					מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל בנקאות	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור
270.4	0.1	0.1	-	-	270.3	266.4	4.4	(0.5)
11.7	0.6	0.6	-	-	11.1	11.1	-	-
הכנסות ריבית מחיצוניים								
הוצאות ריבית מחיצוניים								
הכנסות ריבית, נטו:								
258.7	(0.5)	(0.5)	-	-	259.2	255.3	4.4	(0.5)
מחיצוניים								
19.3	2.9	2.9	-	-	16.4	16.1	0.2	0.1
בימגזרי								
278.0	2.4	2.4	-	-	275.6	271.4	4.6	(0.4)
סך הכנסות ריבית, נטו								
הכנסות שאינן מריבית:								
183.3	8.5	8.3	0.2	-	174.8	122.2	23.7	28.9
מחיצוניים								
461.3	10.9	10.7	0.2	-	450.4	393.6	28.3	28.5
סך הכנסות								
12.5	-	-	-	-	12.5	11.8	0.1	0.6
הוצאות בגין הפסדי אשראי								
הוצאות תפעוליות ואחרות:								
394.5	5.9	5.8	0.1	-	388.6	353.3	23.0	12.3
לחיצוניים								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
בימגזרי								
394.5	5.9	5.8	0.1	-	388.6	353.3	23.0	12.3
סך הוצאות תפעוליות ואחרות								
54.3	5.0	4.9	0.1	-	49.3	28.5	5.2	15.6
רווח לפני מסים								
22.2	2.0	2.0	-	-	20.2	11.6	2.2	6.4
הפרשה למסים על הרווח								
32.1	3.0	2.9	0.1	-	29.1	16.9	3.0	9.2
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי								

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
בנקאות פרטית					מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	סך הכל	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
פרטית	אחר	אשראי	לדיוור	משקי בית	אחר	אשראי	לדיוור		
8,304.9	19.7	12.1	7.6	-	8,285.2	6,863.6	1,218.9	202.7	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
8,304.9	19.7	12.1	7.6	-	8,285.2	6,863.6	1,218.9	202.7	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
									יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
8,513.4	18.3	10.8	7.5	-	8,495.1	6,998.2	1,246.7	250.2	
28.5	-	-	-	-	28.5	28.2	-	0.3	יתרת חובות פגומים
6.3	-	-	-	-	6.3	6.3	-	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
14,138.6	812.3	812.3	-	-	13,326.3	13,326.3	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
									מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
14,138.6	812.3	812.3	-	-	13,326.3	13,326.3	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
14,774.2	917.5	917.5	-	-	13,856.7	13,856.7	-	-	
6,430.5	24.8	24.8	-	-	6,405.7	5,248.0	1,006.8	150.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
6,184.3	28.3	28.3	-	-	6,156.0	4,892.3	1,111.6	152.1	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
11,264.7	2,106.5	2,106.5	-	-	9,158.2	9,158.2	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)
הכנסות ריבית, נטו									
250.4	0.1	0.1	-	-	250.3	246.1	4.6	(0.4)	מרווח מפעילות מתן אשראי
31.3	2.3	2.3	-	-	29.0	29.0	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(3.7)	-	-	-	-	(3.7)	(3.7)	-	-	אחר
278.0	2.4	2.4	-	-	275.6	271.4	4.6	(0.4)	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
ב. נכסים משוקלים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								
בנקאות פרטית					מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדירור	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדירור
212.7	1.2	1.2	-	-	211.5	206.2	4.8	0.5
9.3	0.1	0.1	-	-	9.2	9.2	-	-
הכנסות ריבית מחיצוניים								
הוצאות ריבית מחיצוניים								
הכנסות ריבית, נטו:								
203.4	1.1	1.1	-	-	202.3	197.0	4.8	0.5
(9.6)	(0.1)	(0.1)	-	-	(9.5)	(8.6)	(0.1)	(0.8)
193.8	1.0	1.0	-	-	192.8	188.4	4.7	(0.3)
סך הכנסות ריבית, נטו								
הכנסות שאינן מריבית:								
185.8	8.6	8.6	-	-	177.2	132.6	23.2	21.4
379.6	9.6	9.6	-	-	370.0	321.0	27.9	21.1
סך הכנסות								
(1.9)	-	-	-	-	(1.9)	(2.8)	-	0.9
הוצאות בגין הפסדי אשראי								
הוצאות תפעוליות ואחרות:								
393.6	6.4	6.4	-	-	387.2	352.8	20.5	13.9
393.6	6.4	6.4	-	-	387.2	352.8	20.5	13.9
סך הוצאות תפעוליות ואחרות								
(12.1)	3.2	3.2	-	-	(15.3)	(29.0)	7.4	6.3
(4.7)	1.3	1.3	-	-	(6.0)	(11.4)	2.9	2.5
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד								
(7.4)	1.9	1.9	-	-	(9.3)	(17.6)	4.5	3.8
הבנקאי								

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015									
בנקאות פרטית					מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל	משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיר
7,900.0	15.3	8.3	7.0	-	7,884.7	6,463.5	1,226.2	195.0	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
7,900.0	15.3	8.3	7.0	-	7,884.7	6,463.5	1,226.2	195.0	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
8,191.3	17.9	10.7	7.2	-	8,173.4	6,701.1	1,263.1	209.2	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
23.7	-	-	-	-	23.7	23.4	-	0.3	יתרת חובות פגומים
5.5	5.5	5.5	-	-	-	-	-	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
11,748.0	541.2	541.2	-	-	11,206.8	11,206.8	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
11,748.0	541.2	541.2	-	-	11,206.8	11,206.8	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
13,088.8	799.9	799.9	-	-	12,288.9	12,288.9	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
7,096.1	22.8	17.5	5.3	-	7,073.3	5,832.1	1,100.1	141.1	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
7,164.9	17.4	12.0	5.4	-	7,147.5	5,865.8	1,130.0	151.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
12,737.8	2,087.5	2,087.5	-	-	10,650.3	10,650.3	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א),(ג)}
הכנסות ריבית, נטו									
174.1	-	-	-	-	174.1	169.7	4.7	(0.3)	מרווח מפעילות מתן אשראי
24.8	1.0	1.0	-	-	23.8	23.8	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(5.1)	-	-	-	-	(5.1)	(5.1)	-	-	אחר
193.8	1.0	1.0	-	-	192.8	188.4	4.7	(0.3)	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן
180.5	41.7	36.8	4.9	25.8	23.0	2.8	113.0	100.3	12.7
3.2	0.7	0.7	-	0.8	0.8	-	1.7	1.7	-
הכנסות ריבית מחיצוניים									
הוצאות ריבית מחיצוניים									
הכנסות ריבית, נטו:									
177.3	41.0	36.1	4.9	25.0	22.2	2.8	111.3	98.6	12.7
(26.8)	(17.8)	(15.0)	(2.8)	(0.1)	0.9	(1.0)	(8.9)	(5.7)	(3.2)
הכנסות ריבית, נטו									
150.5	23.2	21.1	2.1	24.9	23.1	1.8	102.4	92.9	9.5
הכנסות שאינן מריבית:									
40.7	3.3	2.3	1.0	5.2	4.0	1.2	32.2	29.0	3.2
מחיצוניים									
191.2	26.5	23.4	3.1	30.1	27.1	3.0	134.6	121.9	12.7
סך הכנסות									
14.9	(6.9)	(6.1)	(0.8)	3.1	3.8	(0.7)	18.7	17.4	1.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי									
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
119.5	16.2	14.1	2.1	13.4	12.1	1.3	89.9	81.8	8.1
לחיצוניים									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
בינמגזרי									
119.5	16.2	14.1	2.1	13.4	12.1	1.3	89.9	81.8	8.1
סך הוצאות תפעוליות ואחרות									
56.8	17.2	15.4	1.8	13.6	11.2	2.4	26.0	22.7	3.3
רווח לפני מסים									
23.3	7.0	6.3	0.7	5.6	4.6	1.0	10.7	9.3	1.4
הפרשה למסים על הרווח									
33.5	10.2	9.1	1.1	8.0	6.6	1.4	15.3	13.4	1.9
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד									
הבנקאי									

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
מגזר עסקים גדולים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים		
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן
3,857.4	883.2	807.1	76.1	728.6	660.4	68.2	2,245.6	1,981.7	263.9
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)									
3,841.6	867.4	791.3	76.1	728.6	660.4	68.2	2,245.6	1,981.7	263.9
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)									
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח									
4,007.2	1,034.0	962.3	71.7	783.9	697.2	86.7	2,189.3	1,882.7	306.6
יתרת חובות פגומים									
68.8	-	-	-	20.1	19.0	1.1	48.7	43.8	4.9
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום									
17.1	-	-	-	-	-	-	17.1	15.5	1.6
2,518.9	379.4	353.5	25.9	455.2	373.2	82.0	1,684.3	1,512.6	171.7
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)									
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)									
2,379.6	299.3	273.4	25.9	415.9	333.9	82.0	1,664.4	1,492.7	171.7
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח									
2,470.7	363.1	342.5	20.6	429.0	355.8	73.2	1,678.6	1,502.7	175.9
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}									
3,791.8	1,007.7	712.7	295.0	884.0	560.6	323.4	1,900.1	1,306.3	593.8
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(א)									
3,864.9	1,004.0	756.6	247.4	909.4	715.4	194.0	1,951.5	1,332.8	618.7
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)									
961.0	157.9	157.9	-	245.0	238.7	6.3	558.1	500.6	57.5
הכנסות ריבית, נטו									
148.7	23.4	21.3	2.1	24.7	22.9	1.8	100.6	91.1	9.5
מרווח מפעילות מתן אשראי									
4.0	0.4	0.4	-	0.8	0.8	-	2.8	2.8	-
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות									
(2.2)	(0.6)	(0.6)	-	(0.6)	(0.6)	-	(1.0)	(1.0)	-
אחר									
150.5	23.2	21.1	2.1	24.9	23.1	1.8	102.4	92.9	9.5
סך הכל הכנסות ריבית, נטו									

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015									
מגזר עסקים גדולים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים		
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן
166.1	26.7	24.6	2.1	26.6	24.8	1.8	112.8	104.1	8.7
7.1	1.2	1.2	-	1.1	1.0	0.1	4.8	4.4	0.4
הכנסות ריבית מחיצוניים									
הוצאות ריבית מחיצוניים									
הכנסות ריבית, נטו:									
159.0	25.5	23.4	2.1	25.5	23.8	1.7	108.0	99.7	8.3
מחיצוניים									
(7.3)	(1.2)	(1.0)	(0.2)	(1.2)	(1.2)	-	(4.9)	(4.7)	(0.2)
בינמגזרי									
151.7	24.3	22.4	1.9	24.3	22.6	1.7	103.1	95.0	8.1
סך הכנסות ריבית, נטו									
הכנסות שאינן מריבית:									
44.7	4.3	2.5	1.8	7.5	5.8	1.7	32.9	29.7	3.2
מחיצוניים									
196.4	28.6	24.9	3.7	31.8	28.4	3.4	136.0	124.7	11.3
סך הכנסות									
4.4	(4.1)	(7.4)	3.3	10.2	7.1	3.1	(1.7)	(6.0)	4.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי									
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
116.6	14.4	12.8	1.6	14.2	13.1	1.1	88.0	81.3	6.7
לחיצוניים									
116.6	14.4	12.8	1.6	14.2	13.1	1.1	88.0	81.3	6.7
סך הוצאות תפעוליות ואחרות									
75.4	18.3	19.5	(1.2)	7.4	8.2	(0.8)	49.7	49.4	0.3
רווח לפני מסים									
30.0	7.2	7.7	(0.5)	3.0	3.3	(0.3)	19.8	19.7	0.1
הפרשה למסים על הרווח									
45.4	11.1	11.8	(0.7)	4.4	4.9	(0.5)	29.9	29.7	0.2
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי									

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015									
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן
3,822.8	908.7	844.0	64.7	713.0	656.2	56.8	2,201.1	1,969.2	231.9
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)									
3,767.1	853.0	788.3	64.7	713.0	656.2	56.8	2,201.1	1,969.2	231.9
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)									
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח									
3,727.9	935.2	821.0	114.2	755.3	708.9	46.4	2,037.4	1,769.0	268.4
יתרת חובות פגומים									
75.6	-	-	-	30.5	30.5	-	45.1	41.3	3.8
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום									
4.4	-	-	-	-	-	-	4.4	2.8	1.6
2,296.7	469.4	442.1	27.3	373.1	298.3	74.8	1,454.2	1,313.7	140.5
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)									
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)									
2,296.7	469.4	442.1	27.3	373.1	298.3	74.8	1,454.2	1,313.7	140.5
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח									
2,356.3	408.8	368.9	39.9	421.0	335.5	85.5	1,526.5	1,359.1	167.4
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}									
3,708.7	1,040.5	604.2	436.3	851.6	467.7	383.9	1,816.6	956.7	859.9
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)									
3,608.6	1,047.7	705.0	342.7	692.5	297.1	395.4	1,868.4	1,116.6	751.8
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)									
1,066.1	306.3	306.3	-	198.3	194.2	4.1	561.5	508.8	52.7
הכנסות ריבית, נטו									
150.5	23.5	21.7	1.8	24.3	22.7	1.6	102.7	94.8	7.9
מרווח מפעילות מתן אשראי									
3.7	0.8	0.7	0.1	0.7	0.6	0.1	2.2	2.0	0.2
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות									
(2.5)	-	-	-	(0.7)	(0.7)	-	(1.8)	(1.8)	-
אחר									
151.7	24.3	22.4	1.9	24.3	22.6	1.7	103.1	95.0	8.1
סך הכל הכנסות ריבית, נטו									

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27א- מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הפעילות העסקית מנוהלת באמצעות חמישה מגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המגזרים.

מאפייני הלקוחות והפעילות העיקריים המשמשים מסגרת לשיוך למגזרי הפעילות נקבעו על ידי הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לניתוח התוצאות העסקיות של הבנק ולצורך קבלת החלטות. בהתאם להוראות בנק ישראל, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים ייתן בנוסף גילוי על מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה. הפעילות העסקית מנוהלת באמצעות ארבעה מגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המגזרים.

הקריטריונים לשיוך לקוחות למגזרי הפעילות השונים

השיוך למגזר פעילות נעשה לעיתים על פי קריטריונים נוספים לאלו המצוינים להלן כגון: אופי הפעילות, והיקף ופוטנציאל הפעילות בשוק ההון ועוד. תהליך השיוך הכולל בדיקה והתאמת השירות, הוא רציף ומתבטא בעיקר בקביעת קריטריון לצורך שיוך לבנקאות הפרטית.

פעילות קימעונאית:

מיגזר בנקאות אישית ופרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

פעילות עסקית:

מיגזר עסקים קטנים – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר בנקאות עסקית – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי – המגזר כולל את תוצאות הפעילות מניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק, לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות בכללותם, את הפער בין השווי ההוגן לבין השווי על בסיס צבירה של מכשירים פיננסיים נגזרים ואת תוצאות הפעילות מניהול תיק הנוסטרו (לרבות פעולות מול בנקים ובנק ישראל).

העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

הכנסות ריבית, נטו – כוללות את: המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפיקדונות, המחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפיקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.

ריבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).

מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.

הוצאות בגין הפסדי אשראי – לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.

הכנסות שאינן מריבית – לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מריבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.

הוצאות תפעוליות – לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות הישירות בסניפי הבנק ובהנהלה המרכזית, הנובעות ממתן שירותים ללקוחות המגזר, וזאת, בהתבסס על תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות עם הלקוח לתשומות עבודה ולעלויות ישירות אחרות. יתר ההוצאות הישירות במטה, מועמסות על המגזר על בסיס פרמטרים ומפתחות העמסה המזוהים עם פעילות היחידה העסקית. ההוצאות העקיפות מועמסות על בסיס מפתחות העמסה קבועים.

מסים על ההכנסה – ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.

תשואה להון – מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. ההון המוקצה למגזר כולל את ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי.

ביאור 27א- מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)
ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות אישית ופרטית
הכנסות ריבית, נטו:				
451.4	15.4	67.1	85.8	283.1
-	7.5	(6.2)	(0.9)	(0.4)
הכנסות שאינן מריבית:				
236.8	12.8	11.1	24.1	188.8
-	-	-	-	-
688.2	35.7	72.0	109.0	471.5
27.4	-	(1.8)	16.6	12.6
סך ההכנסות				
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (לרבות פחת)				
518.6	4.5	30.8	71.4	411.9
-	-	7.7	(2.7)	(5.0)
142.2	31.2	35.3	23.7	52.0
58.4	12.9	14.5	9.7	21.3
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי				
83.8	18.3	20.8	14.0	30.7
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)				
6.97%	16.03%	9.23%	11.35%	21.80%
19,995.3	7,831.8	2,118.6	1,709.7	8,335.2
18,812.8	2,276.4	595.5	1,184.6	14,756.3
11,508.2	1,227.3	2,423.6	1,325.9	6,531.4
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1)(2)				
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים				
12,189.0	-	296.0	264.0	11,629.0
הכנסות ריבית, נטו:				
479.1		61.5	83.4	254.1
(27.7)		0.7	2.2	32.4
-		(1.3)	(0.7)	(3.8)
451.4		60.9	84.9	282.7
סך כל ההכנסות מריבית, נטו				

- (1) החל משנת 2014, מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל III.
(2) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

הערה: מגזרי פעילות בנקאות אישית ובנקאות פרטית אוחדו בדיווח מגזר "בנקאות אישית ופרטית".

ביאור 27א- מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות אישית ופרטית
הכנסות ריבית, נטו:				
378.1	15.7	74.8	84.3	203.3
-	17.0	(9.0)	(3.2)	(4.8)
הכנסות שאין מריבית:				
251.2	20.7	13.6	24.8	192.1
629.3	53.4	79.4	105.9	390.6
סך ההכנסות				
2.5	-	1.2	3.8	(2.5)
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת)				
518.1	7.3	31.1	69.8	409.9
-	-	8.5	(2.9)	(5.6)
108.7	46.1	38.6	35.2	(11.2)
43.1	18.1	15.3	14.2	(4.5)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות				
65.6	28.0	23.3	21.0	(6.7)
התאגיד הבנקאי*				
5.78%	27.20%	10.17%	16.45%	(4.09%)
17,728.0	6,026.9	2,142.5	1,656.0	7,902.6
16,613.8	2,531.5	713.6	1,093.5	12,275.2
11,879.7	1,106.9	2,463.1	1,372.6	6,937.1
יתרה ממוצעת של נכסי סיוון (2)(1)				
יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל				
וקרנות נאמנות(2)				
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים				
13,806.0	-	423.0	343.0	13,040.0
הכנסות ריבית, נטו:				
408.2		66.5	80.2	177.0
(30.1)		1.1	1.9	26.4
-		(1.8)	(1.0)	(4.9)
378.1		65.8	81.1	198.5
סך כל ההכנסות מריבית, נטו				

* סווג מחדש

- (1) החל משנת 2014, מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל III.
(2) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

הערה: מגזרי פעילות בנקאות אישית ובנקאות פרטית אוחדו בדיווח מגזר "בנקאות אישית ופרטית".

ביאור 28- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

2014			2015			2016		
הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור			אשראי לציבור			אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל
56.3	44.0	100.3	75.1	67.0	142.1	69.0	60.7	129.7
30.2	27.0	57.2	14.1	(2.1)	12.0	17.0	11.9	28.9
(40.8)	(37.3)	(78.1)	(49.4)	(41.9)	(91.3)	(55.3)	(34.1)	(89.4)
29.4	33.3	62.7	29.2	37.7	66.9	43.4	29.3	72.7
(11.4)	(4.0)	(15.4)	(20.2)	(4.2)	(24.4)	(11.9)	(4.8)	(16.7)
75.1	67.0	142.1	69.0	60.7	129.7	74.1	67.8	141.9
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה			יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה			יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה		
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		
מחיקות חשבונאיות			מחיקות חשבונאיות			מחיקות חשבונאיות		
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
מחיקות חשבונאיות נטו			מחיקות חשבונאיות נטו			מחיקות חשבונאיות נטו		
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה			יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה			יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה		

תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

13.3	1.2	14.5	15.0	2.5	17.5	6.1	1.9	8.0
1.7	1.3	3.0	(8.9)	(0.6)	(9.5)	(1.1)	(0.4)	(1.5)
15.0	2.5	17.5	6.1	1.9	8.0	5.0	1.5	6.5
90.1	69.5	159.6	75.1	62.6	137.7	79.1	69.3	148.4
יתרת הפרשה לתחילת שנה			יתרת הפרשה לתחילת שנה			יתרת הפרשה לתחילת שנה		
גידול (קיטון) בהפרשה			גידול (קיטון) בהפרשה			גידול (קיטון) בהפרשה		
יתרת הפרשה לסוף השנה בגין מכשירי			יתרת הפרשה לסוף השנה בגין מכשירי			יתרת הפרשה לסוף השנה בגין מכשירי		
אשראי חוץ מאזניים			אשראי חוץ מאזניים			אשראי חוץ מאזניים		
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות			סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות			סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות		
ומכשירי אשראי חוץ מאזניים			ומכשירי אשראי חוץ מאזניים			ומכשירי אשראי חוץ מאזניים		

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

ביאור 28- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה:

31 בדצמבר 2015					31 בדצמבר 2016				
בנקים		אשראי לציבור			בנקים		אשראי לציבור		
וממשלות סך הכל	סך הכל	פרטי	מסחרי		וממשלות סך הכל	סך הכל	פרטי	מסחרי	
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾									
3,131.1	881.6	2,249.5	96.8	2,152.7	4,586.7	2,044.8	2,541.9	134.3	2,407.6
9,671.6	-	9,671.6	8,094.5	1,577.1	9,980.7	-	9,980.7	8,379.1	1,601.6
12,802.7	881.6	11,921.1	8,191.3	3,729.8	14,567.4	2,044.8	12,522.6	8,513.4	4,009.2
סך הכל חובות									
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾									
51.1	-	51.1	3.8	47.3	52.9	-	52.9	6.4	46.5
78.6	-	78.6	56.9	21.7	89.0	-	89.0	61.4	27.6
129.7	-	129.7	60.7	69.0	141.9	-	141.9	67.8	74.1
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי									

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 1.8 מיליוני ש"ח (סך של 1.5 מיליוני ש"ח ל- 31.12.2015).

ביאור 28- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2016						פעילות לזוים בישראל
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)				
בפיגור של 90 ימים או יותר (4)		סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים	ציבורי - מסחרי
בפיגור של 30 ועד 89 ימים(5)						
1.0	1.6	320.9	5.6	7.9	307.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	142.9	0.5	-	142.4	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.5	-	76.1	1.4	0.6	74.1	שרותים פיננסיים
28.4	15.5	3,469.3	61.0	107.7	3,300.6	מסחרי אחר
29.9	17.1	4,009.2	68.5	116.2	3,824.5	סך הכל מסחרי
-	-	250.2	0.3	2.5	247.4	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
18.8	6.3	8,263.2	28.5	83.8	8,150.9	אנשים פרטיים - אחר
48.7	23.4	12,522.6	97.3	202.5	12,222.8	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	2,016.4	-	-	2,016.4	בנקים בישראל
-	-	28.4	-	-	28.4	ממשלת ישראל
48.7	23.4	14,567.4	97.3	202.5	14,267.6	סך הכל פעילות בישראל

31 בדצמבר 2015						
חובות לא פגומים* - מידע נוסף				בעייתיים (2)		פעילות לווים בישראל
בפיגור של 90 ימים או יותר (4)		סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים(5)						
3.5	0.8	241.8	2.7	9.2	229.9	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	0.1	183.6	1.1	0.6	181.9	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.1	-	68.2	1.8	0.3	66.1	שרותים פיננסיים
24.6	3.5	3,236.2	69.9	81.6	3,084.7	מסחרי אחר
28.2	4.4	3,729.8	75.5	91.7	3,562.6	סך הכל מסחרי
-	-	209.2	0.3	1.8	207.1	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
17.8	5.5	7,982.1	23.5	60.8	7,897.8	אנשים פרטיים - אחר
46.0	9.9	11,921.1	99.3	154.3	11,667.5	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	830.1	-	-	830.1	בנקים בישראל
-	-	51.5	-	-	51.5	ממשלת ישראל
46.0	9.9	12,802.7	99.3	154.3	12,549.1	סך הכל פעילות בישראל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי - ראה ביאור 28.ב.ג. להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. כל החובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאור 28- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

איכות האשראי- מצב פיגור החובות

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הבטחות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות רבית) לאחר 90 ימי פיגור. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב למעט במקרים בהם הועבר לטיפול באמצעים משפטיים, נבחן באופן פרטני ונמצא כי לא צפויים ממנו הפסדי אשראי מעבר לסכום שנמחק או הופרש. הבנק משתמש באינדיקציות נוספות כגון דירוג לקוחות ומצב הבטחות המנוהלים במערכות ממוכנות בהתאם למדיניות ניהול סיכון האשראי שקבע הדירקטוריון.

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2016					פעילות לווים בישראל
ייתרת קרן חוזית של חובות פגומים		ייתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)			ציבורי - מסחרי
סך הכל ייתרת (2) חובות פגומים	ייתרת (2) חובות פגומים	ייתרת הפרשה פרטנית (3)	ייתרת הפרשה פרטנית (3)	ייתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)	
163.2	5.6	2.2	1.4	3.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.5	0.5	0.5	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1.6	1.4	0.1	0.4	1.3	שרותים פיננסיים
190.2	61.0	5.3	25.3	55.7	מסחרי אחר
355.5	68.5	8.1	27.1	60.4	סך הכל מסחרי
0.3	0.3	0.3	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
64.8	28.5	1.5	6.2	27.0	אנשים פרטיים - אחר
420.6	97.3	9.9	33.3	87.4	סך הכל פעילות בישראל*
*מזה					
417.6	96.0	8.6	33.3	87.4	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
101.9	53.5	5.7	8.8	47.8	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) ייתר חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 28- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)
פעילות לווים בישראל

31 בדצמבר 2015					
ציבורי - מסחרי	ייתרת (2) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)(4)		ייתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)		ייתרת קרן חוזית של חובות פגומים
	סך הכל ייתרת (2)(4) חובות פגומים	סך הכל ייתרת (2)(4) חובות פגומים	סך הכל ייתרת (2)(4) חובות פגומים	סך הכל ייתרת (2)(4) חובות פגומים	
בינוי ונדל"ן - בינוי	0.4	0.2	2.3	2.7	145.8
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	-	-	1.1	1.1	1.1
שרותים פיננסיים	1.5	0.5	0.3	1.8	2.4
מסחרי אחר	39.6	22.7	30.3	69.9	181.0
סך הכל מסחרי	41.5	23.4	34.0	75.5	330.3
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	0.3	0.3	0.3
אנשים פרטיים - אחר	2.3	2.1	21.2	23.5	60.5
סך הכל ציבור - פעילות בישראל*	43.8	25.5	55.5	99.3	391.1
מזה					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	43.8	25.5	54.2	98.0	385.3
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	5.7	4.6	43.9	49.6	99.5

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
(2) ייתרת חוב רשומה.
(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 28- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			פעילות לווים בישראל		
יתרה			יתרה					
ממוצעת של חובות			ממוצעת של חובות					
הכנסות ריבית			הכנסות ריבית					
מזה: נרשמו על בסיס מזומן			מזה: נרשמו על בסיס מזומן					
פגומים ²			פגומים ²			ציבורי - מסחרי		
שנרשמו ³			שנרשמו ³					
-			-			בינוי ונדל"ן - בינוי		
-			-			בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן		
-			-			שרותים פיננסיים		
5.9			0.6			מסחרי אחר		
118.6			1.2			סך הכל מסחרי		
128.0			1.2			אנשים פרטיים - הלוואות לדיור		
0.3			-			אנשים פרטיים - אחר		
35.4			0.7			סך הכל ציבור - פעילות בישראל		
163.7			1.3 ⁽⁴⁾					

ביאור 28- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש

31 בדצמבר 2016					פעילות לווים בישראל
סך הכל (3)	צובר (2) לא בפיגור	צובר (2) בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר (2) בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	ציבורי - מסחרי
1.9	0.2	-	-	1.7	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.4	0.4	-	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1.2	0.2	-	-	1.0	שרותים פיננסיים
26.9	9.3	-	-	17.6	מסחרי אחר
30.4	10.1	-	-	20.3	סך הכל מסחרי
23.1	4.8	-	-	18.3	אנשים פרטיים - אחר
53.5	14.9	-	-	38.6	סך הכל פעילות בישראל

31 בדצמבר 2015					פעילות לווים בישראל
סך הכל (3)	צובר (2) לא בפיגור	צובר (2) בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר (2) בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	ציבורי - מסחרי
1.7	0.3	-	-	1.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
1.1	1.0	-	-	0.1	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1.8	0.1	-	-	1.7	שרותים פיננסיים
24.4	4.9	-	-	19.5	מסחרי אחר
29.0	6.3	-	-	22.7	סך הכל מסחרי
20.6	3.9	-	-	16.7	אנשים פרטיים - אחר
49.6	10.2	-	-	39.4	סך הכל פעילות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

לא קיימות התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015.

ביאור 28- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח					
2015			2016		
יטרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יטרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	יטרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יטרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים
1.2	1.2	11	1.1	1.2	10
0.1	0.1	1	-	-	-
1.7	1.8	3	1.2	1.2	1
19.8	23.4	148	14.6	15.0	97
22.8	26.5	163	16.9	17.4	108
13.6	14.6	279	19.7	21.8	308
36.4	41.1	442	36.6	39.2	416

פעילות לווים בישראל

ציבורי- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח		
2014		
יטרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יטרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים
0.9	1.2	5
0.1	0.1	1
-	-	-
14.2	18.2	117
15.2	19.5	123
11.2	11.7	236
26.4	31.2	359

פעילות לווים בישראל

ציבורי- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

הערות בעמוד הבא

ביאור 28- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שכשלו ²			
2015		2016	
יתרת חוב	מס' חוזים	יתרת חוב	מס' חוזים
רשומה		רשומה	
0.1	4	0.1	6
5.6	95	2.8	97
5.7	99	2.9	103
1.0	153 ⁽³⁾	1.4	162
6.7	252	4.3	265

פעילות לווים בישראל

ציבורי- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

ארגונים מחדש שכשלו ²	
2014	
יתרת חוב	מס' חוזים
רשומה	

פעילות לווים בישראל

ציבורי- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

- 1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- 2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
- 3) החל מיום 1 ביולי 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש ואורגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן להבא.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2016			תקרת האשראי - באלפי ש"ח	
סיכון אשראי חוץ מאזני (1,4)	אשראי (1,3)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ מאזני (1,4)	אשראי (1,3)	מספר לווים (2)		
103.3	68.1	40,061	119.4	74.0	44,535	עד 10	
221.9	149.8	23,517	296.6	149.4	25,152	עד 20	מעל 10
542.0	414.5	31,364	693.4	408.9	32,340	עד 40	מעל 20
987.1	1,084.6	34,972	1,180.9	1,070.7	34,600	עד 80	מעל 40
1,088.9	1,989.7	27,591	1,212.8	1,991.1	26,914	עד 150	מעל 80
907.6	2,868.7	18,080	1,000.2	2,856.0	17,697	עד 300	מעל 150
320.2	1,904.6	5,442	412.7	2,108.2	5,980	עד 600	מעל 300
162.0	1,064.5	1,540	215.1	1,223.7	1,760	עד 1,200	מעל 600
76.1	343.6	274	107.2	331.5	276	עד 2,000	מעל 1,200
103.1	413.0	180	103.5	468.0	202	עד 4,000	מעל 2,000
125.2	350.7	86	124.1	376.1	93	עד 8,000	מעל 4,000
182.2	601.8	61	174.3	667.9	68	עד 20,000	מעל 8,000
128.2	583.1	26	138.8	451.1	22	עד 40,000	מעל 20,000
165.2	161.2	5	159.0	415.3	11	עד 77,281 (5)	מעל 40,000
5,113.0	11,997.9	183,199	5,938.0	12,591.9	189,650		סך הכל

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.
- (2) מספר הלווים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (3) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 12,522.6 מיליון ש"ח, 65.6 מיליון ש"ח ו-3.7 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.12.2015 - 11,921.1 מיליון ש"ח, 72.8 מיליון ש"ח, 4.0 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (5) בשנת 2015 עד 118,500.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים חוץ – מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה

31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2015	2016	2015	2016	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים (1)		
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי :				
-	-	6.5	9.4	אשראי תעודות
1.8	1.5	63.9	68.3	ערבויות להבטחת אשראי
1.9	0.5	337.8	131.4	ערבויות לרוכשי דירות
0.8	0.9	185.6	196.3	ערבויות והתחייבויות אחרות
0.9	0.8	2,675.0	2,433.9	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו				
1.4	1.4	1,597.0	1,690.8	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
0.8	0.7	382.3 *	1,389.0	התחייבויות להוצאת ערבבויות
0.4	0.7	84.4	175.4	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו
-	-	1.6 **	2.0	

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

* כולל התחייבות להעמיד אשראי במסגרת מכרז למתן הלוואות לעובדי מערכת הביטחון.
** הוצג מחדש בהתאם לכללים הנהוגים על פי הוראות באזל.

ביאור 29 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2016						
נכסים	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר ארה"ב	אחר	פריטים שאינם כספיים (2)	סך הכל
מזומנים ופקדונות בבנקים	5,837.9	552.0	54.4	244.3	-	6,688.6
ניירות ערך	713.9	378.7	157.1	129.3	0.9	1,379.9
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	11,711.8	343.7	204.6	120.6	-	12,380.7
אשראי לממשלה	28.4	-	-	-	-	28.4
בניינים וציוד	-	-	-	-	73.4	73.4
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.2	-	8.2	0.4	6.3	15.1
נכסים אחרים	147.8	35.4	-	-	24.3	207.5
סך כל הנכסים	18,440.0	1,309.8	424.3	494.6	104.9	20,773.6
התחייבויות						
פקדונות הציבור	14,849.9	837.2	1,141.8	439.2	-	17,268.1
פקדונות מבנקים	85.1	-	1.7	0.3	-	87.1
פקדונות הממשלה	197.3	-	11.7	64.7	-	273.7
כתבי התחייבות נדחים	17.9	479.5	-	-	-	497.4
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3.3	-	3.1	12.9	3.7	23.0
התחייבויות אחרות	1,391.5	8.9	10.5	-	4.9	1,415.8
סך כל ההתחייבויות	16,545.0	1,325.6	1,168.8	517.1	8.6	19,565.1
הפרש						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים	1,895.0	(15.8)	(744.5)	(22.5)	96.3	1,208.5
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(800.4)	-	780.3	20.1	-	-
סך הכל	1,094.6	(15.8)	35.8	(2.4)	96.3	1,208.5

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה (לא צמוד – 133.0 מיליוני ש"ח, צמוד מדד – 4.9 מיליוני ש"ח, דולר – 2.3 מיליוני ש"ח, אחר – 1.7 מיליוני ש"ח).

ביאור 29 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2015					
נכסים	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	מטבע ישראלי		פריטים שאינם כספיים (2) סך הכל
			דולר ארה"ב	מטבע חוץ (1) אחר	
מזומנים ופקדונות בבנקים	4,588.6	349.4	42.2	216.2	5,196.4
ניירות ערך	1,081.7	416.1	173.1	134.0	1,809.0
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	11,081.6	427.2	211.4	71.2	11,791.4
אשראי לממשלה	50.9	-	0.6	-	51.5
בניינים וציוד	-	-	-	-	81.2
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.1	-	3.7	0.2	10.2
נכסים אחרים	112.1	95.3	-	-	232.3
סך כל הנכסים	16,915.0	1,288.0	431.0	421.6	19,172.0
התחייבויות					
פקדונות הציבור	13,038.9	921.9	1,060.5	433.0	15,454.3
פקדונות מבנקים	181.3	-	2.8	1.1	185.2
פקדונות הממשלה	222.1	-	6.6	4.3	233.0
כתבי התחייבות נדחים	82.1	583.8	-	-	665.9
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4.6	-	10.2	11.6	31.6
התחייבויות אחרות	1,366.4	54.3	9.7	-	1,437.3
סך כל ההתחייבויות	14,895.4	1,560.0	1,089.8	450.0	18,007.3
הפרש	2,019.6	(272.0)	(658.8)	(28.4)	1,164.7
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים מכשירים נגזרים (למעט אופציות)					
	(798.2)	99.6	667.2	31.4	-
סך הכל	1,221.4	(172.4)	8.4	3.0	1,164.7

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה. (לא צמוד – 120.3 מיליוני ש"ח, צמוד – 5.0 מיליוני ש"ח, דולר – 3.2 מיליוני ש"ח, אחר – 1.2 מיליוני ש"ח).

31 בדצמבר 2016

הערות לעמודים 190 עד 193 ראה עמוד 194

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (1) (המשך)

יתרה מאזנית(4)			מעל חמש מעל עשר			
שיעור תשואה חוזי(5)	סך הכל	ללא תקופת פרעון(2)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	ועד עשרים שנה	ועד עשר שנים
באחוזים						
2.39%	19,756.4	140.9	20,512.0	3.2	518.7	1,796.0
1.56%	17,874.0	-	17,930.9	5.0	47.2	153.6
	1,882.4	140.9	2,581.1	(1.8)	471.5	1,642.4
	(800.4)	-	(800.3)	-	-	-
	1,082.0	140.9	1,780.8	(1.8)	471.5	1,642.4
2.79%	912.3	1.2	984.0	-	-	171.3
0.29%	1,682.5	-	1,703.4	-	-	8.7
	(770.2)	1.2	(719.4)	-	-	162.6
0.31%	(744.5)	1.0	(651.5)	-	-	92.1
	800.4	-	800.3	-	-	-
	30.2	1.2	80.9	-	-	162.6

31 בדצמבר 2016						
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל חודש ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד
ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד
שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים
900.5	1,618.8	2,248.1	2,602.8	2,969.0	2,049.7	6,617.9
61.5	135.8	308.9	369.0	1,439.7	780.3	16,324.6
839.0	1,483.0	1,939.2	2,233.8	1,529.3	1,269.4	(9,706.7)
737.7	1,078.6	1,491.1	1,861.7	2,373.2	2,001.3	1,527.1
33.7	72.7	24.4	280.6	1,119.7	534.7	15,142.1

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל חודש			מעל שלושה חודשים		מעל שלוש מעל ארבע	
ועד	חודשים	מעל שנה	מעל שניים	ועד	מעל שניים	ועד
ועד	חודשים	מעל שנה	מעל שניים	ועד	מעל שניים	ועד
ועד	חודשים	מעל שנה	מעל שניים	ועד	מעל שניים	ועד
ועד	חודשים	מעל שנה	מעל שניים	ועד	מעל שניים	ועד
6,331.2	2,057.4	2,702.9	2,093.1	1,529.1	1,309.9	1,259.8
14,931.9	685.7	1,395.9	295.4	149.5	289.3	94.8
(8,600.7)	1,371.7	1,307.0	1,797.7	1,379.6	1,020.6	1,165.0
1,425.0	1,837.7	2,276.3	1,890.8	1,415.3	1,034.5	735.7
13,643.7	442.6	992.7	133.4	100.4	25.6	43.5

דין וחשבון שנתי 2016

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (1) (המשך)

יתרה מאזנית (4)						
שיעור תשואה חוזי (5) באחוזים	סך הכל	ללא תקופת פרעון (2)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל חמש		
				מעל עשרים שנה	ועד עשרים שנה	ועד עשר שנה
2.56%	20,668.7	142.1	21,496.0	3.2	518.7	1,967.3
1.92%	19,556.5	-	19,634.3	5.0	47.2	162.3
	1,112.2	142.1	1,861.7	(1.8)	471.5	1,805.0
2.70%	12,380.7	40.0	13,154.3	3.2	511.1	1,569.4
0.40%	17,268.1	-	17,280.1	-	13.8	58.5

יתרה מאזנית (4)						
שיעור תשואה חוזי (5) באחוזים	סך הכל	ללא תקופת פרעון (2)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל חמש		
				מעל עשרים שנה	ועד עשרים שנה	ועד עשר שנה
2.56%	19,055.6	139.4	19,903.1	3.5	499.3	2,116.9
1.92%	17,995.2	-	18,097.4	5.5	64.4	185.0
	1,060.4	139.4	1,805.7	(2.0)	434.9	1,931.9
2.87%	11,791.4	47.7	12,569.7	3.0	444.2	1,507.3
0.52%	15,454.3	-	15,465.5	-	15.3	68.3

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון(1)

הערות לעמודים 190 עד 193

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החזוי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 34.2 מיליון ש"ח שזמן פירעונם עבר (בשנת 2015 – 47.7 מיליון ש"ח).
- (3) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (4) כפי שנכללה בביאור מס' 29 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (5) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (6) סכומי אשראי בתנאי חח"ד וסכומי החריגה ממסגרת חח"ד שנכללו הם 996.1 מיליוני ש"ח ו-34.2 מיליוני ש"ח בהתאמה (ביום 31 בדצמבר 2015 – 963.3 מיליוני ש"ח ו-19.3 מיליוני ש"ח בהתאמה). סכומי האשראי בתנאי חח"ד מוינו לפי תקופת המסגרת שנקבעה וסכומי החריגה ממסגרת החח"ד מוינו לטור "ללא תקופת פירעון".

ביאור 31 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2016					
שווי הוגן (1)				יתרה	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	במאזן	
נכסים פיננסיים					
6,693.7	1,456.4	5,094.9	142.4	6,688.6	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,389.9	0.9	326.0	1,063.0	1,379.9	ניירות ערך (2)
12,052.0	11,278.2	773.8	-	12,380.7	אשראי לציבור, נטו
28.1	-	28.1	-	28.4	אשראי לממשלה
15.1	0.9	10.4	3.8	15.1	נכסים בגין מכשירים נגזרים
45.4	45.4	-	-	45.4	נכסים פיננסיים אחרים
20,224.2	12,781.8	6,233.2	1,209.2 (3)	20,538.1	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
17,211.9	1,888.3	15,323.6	-	17,268.1	פקדונות הציבור
87.1	0.8	86.3	-	87.1	פקדונות מבנקים
273.7	1.1	272.6	-	273.7	פקדונות הממשלה
527.8	445.8	-	82.0	497.4	כתבי התחייבויות נדחים
23.0	-	19.2	3.8	23.0	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,257.2	483.4	773.8	-	1,258.0	התחייבויות פיננסיות אחרות
19,380.7	2,819.4	16,475.5	85.8 (3)	19,407.3	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
3.0	3.0			3.0	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

31 בדצמבר 2015					
שווי הוגן (1)				יתרה	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	במאזן	
נכסים פיננסיים					
5,219.3	266.4	4,811.1	141.8	5,196.4	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,820.5	4.1	347.6	1,468.8	1,809.0	ניירות ערך (2)
11,537.7	10,783.3	754.4	-	11,791.4	אשראי לציבור, נטו*
51.8	-	51.8	-	51.5	אשראי לממשלה
10.2	0.2	4.7	5.3	10.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
24.9	24.9	-	-	24.9	נכסים פיננסיים אחרים
18,664.4	11,078.9	5,969.6	1,615.9	18,883.4	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
15,427.3	1,494.6	13,932.7	-	15,454.3	פקדונות הציבור
185.1	-	185.1	-	185.2	פקדונות מבנקים
233.0	1.0	232.0	-	233.0	פקדונות הממשלה
708.0	540.5	-	167.5	665.9	כתבי התחייבויות נדחים
31.6	1.1	25.2	5.3	31.6	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,326.3	571.9	754.4	-	1,327.2	התחייבויות פיננסיות אחרות
17,911.3	2,609.1	15,129.4	172.8	17,897.2	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
4.0	4.0			4.0	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

הערות בעמוד הבא

ביאור 31א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

הערות:

- (1) רמה 1 – מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 5, "ניירות ערך".
- (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 2,485.8 מיליוני ש"ח ובסך 10,035.4 מיליוני ש"ח, בהתאמה (ביום 31 בדצמבר 2015 - 2,873.0 מיליוני ש"ח ו- 8,421.5 מיליוני ש"ח, בהתאמה), אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 31 ב'-ד'.

ביאור 31א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בנושא הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק ח'י. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, איגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח;

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור ולממשלה - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

פיקדונות, איגרות חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

ביאור 31א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

מכשירים פיננסיים (למעט מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים - היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכוני אשראי ובמרווח הבנק.

ביאור 31ב- פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2016				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך הכל שווי הוגן
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
832.4	261.4	-	-	1,093.8
131.3	-	-	-	131.3
-	25.0	-	-	25.0
963.7	286.4	-	-	1,250.1
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה				
3.6	-	-	-	3.6
4.5	-	-	-	4.5
8.1	-	-	-	8.1
סך כל ניירות ערך למסחר				
נכסים בגין מכשירים נגזרים :				
-	-	-	-	-
-	1.4	-	-	1.4
0.1	6.4	0.9	-	7.4
3.7	2.6	-	-	6.3
3.8	10.4	0.9	-	15.1
סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים				
975.6	296.8	0.9	-	1,273.3
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :				
-	-	-	-	-
-	17.4	-	-	17.4
0.1	1.8	-	-	1.9
3.7	2.6	-	-	6.3
3.8	21.8	-	-	25.6
סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
3.8	21.8	-	-	25.6
סך כל ההתחייבויות				

ביאור 31ב- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2015				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך הכל שווי הוגן	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
1,446.3	-	-	279.7	1,166.6
195.7	-	-	-	195.7
27.3	-	-	27.3	-
1,669.3	-	-	307.0	1,362.3
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה				
3.6	-	-	-	3.6
8.4	-	-	-	8.4
12.0	-	-	-	12.0
סך כל ניירות ערך למסחר				
נכסים בגין מכשירים נגזרים :				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
4.0	-	0.2	3.8	-
6.2	-	-	0.9	5.3
10.2	-	0.2	4.7	5.3
סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,691.5	-	0.2	311.7	1,379.6
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :				
1.1	-	1.1	-	-
23.9	-	-	23.9	-
1.5	-	-	1.5	-
6.2	-	-	0.9	5.3
32.7	-	1.1	26.3	5.3
סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
32.7	-	1.1	26.3	5.3
סך כל ההתחייבויות				

ביאור 31ב- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2016					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	סל הכל שווי הוגן	נתונים			
		מחירים		מחירים	
		מצוטטים		מצוטטים	
		בשוק פעיל		בשוק פעיל	
		רמה 1	רמה 2	רמה 3	רמה 3
-	1.3	-	-	1.3	1.3
(2.2)	0.9	-	-	0.9	0.9
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון					
השקעות במניות					

31 בדצמבר 2015					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	סל הכל שווי הוגן	נתונים			
		מחירים		מחירים	
		מצוטטים		מצוטטים	
		בשוק פעיל		בשוק פעיל	
		רמה 1	רמה 2	רמה 3	רמה 3
-	1.3	-	-	1.3	1.3
-	4.1	-	-	4.1	4.1
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון					
השקעות במניות					

ג. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך השנים 2016 ו-2015 לא היו העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן.

לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016**לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015**

(1) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

ביאור 31ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2016					
ממוצע משוקלל	טווח	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי	נכסים נכסים בגין מכשירים נגזרים:
1.55%	1.55%-2.05%	0.9	סיכון אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	חוזי מטבע חוץ
31 בדצמבר 2015					
ממוצע משוקלל	טווח	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי	נכסים נכסים בגין מכשירים נגזרים:
1.79%	1.05%-7.45%	0.2	סיכון אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	חוזי מטבע חוץ התחייבויות
2.32%	0.1%-7.2%	1.1	ריבית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים: חוזי ריבית שקל - מדד

ביאור 31ה - מידע בדבר רגישות מדידות השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים

לשם מדידת שוויים ההוגן של נכסים והתחייבויות שנכללו ברמה 3, משתמש הבנק בטכניקת הערכה של היוון תזרימי מזומנים. שיעור ההיוון המשמש את הבנק מורכב מריבית חסרת סיכון הנצפית בשוק, כגון: ריבית ליבור, ריבית בנק ישראל וריבית של אג"ח ממשלתית בתוספת פרמיית הסיכון המשקפת את סיכון האשראי של הצד הנגדי והנקבעת בהתאם להנחות הבנק.

גידול/קטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי מן הערך בו הוצגה.

⁽¹⁾א. יתרות

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

204

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

א. יתרות⁽¹⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2015											
בעלי עניין (1)				מחזיקי מניות							
צדדים קשורים (1)											
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה											
העסקה				אחרים (5,6)		נושאי משרה (4)		אחרים (3)		בעלי שליטה (2)	
יתרה	ליום 31	הגבוהה	בדצמבר ביוטר (10)	יתרה	ליום 31	הגבוהה	בדצמבר ביוטר (10)	יתרה	ליום 31	הגבוהה	בדצמבר ביוטר (10)
אחרים (7)	יתרה	ליום 31	הגבוהה	יתרה	ליום 31	הגבוהה	בדצמבר ביוטר (10)	יתרה	ליום 31	הגבוהה	בדצמבר ביוטר (10)
נכסים											
-	-	43.4	43.4	3.5	2.3	-	-	69.4	17.9	579.5	579.5
פקדונות בבנקים											
2.1	1.3	16.1	-	5.7	4.4	2.5	2.1	-	-	-	-
אשראי לציבור											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי											
2.1	1.3	16.1	-	5.7	4.4	2.5	2.1	-	-	-	-
אשראי לציבור, נטו											
-	-	-	-	8.2	6.3	-	-	-	-	37.8	6.1
נכסים אחרים - חייבים											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אחרים ויתרות חובה											
התחייבויות											
2.9	1.1	-	-	106.8	61.2	16.2	4.9	-	-	55.7	4.0
פקדונות הציבור											
-	-	-	-	3.0	1.8	-	-	17.1	17.1	193.8	27.3
פקדונות מבנקים											
-	-	-	-	245.8	163.4	-	-	-	-	208.6	206.6
כתבי התחייבות נדחים											
התחייבויות אחרות -											
-	-	-	-	0.4	-	12.2	12.2	-	-	84.2	47.2
זכאים אחרים ויתרות											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	377.8	377.8
מניות (כלול בהון) (8)											
סיכון אשראי במכשירים											
0.6	0.5	-	-	3.0	1.6	2.1	1.2	-	-	14.8	13.9
פיננסים חוץ מאזניים (9)											

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

ראה הערות לטבלה בעמוד 206

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

הערות לסעיף א'

- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף 80.ד. בהוראות הדיווח לציבור.
- (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף 80.ד.(1). בהוראות הדיווח לציבור.
- (3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי- בהתאם לסעיף 80.ד.(2). בהוראות הדיווח לציבור.
- (4) נושאי משרה – בהתאם לסעיף 80.ד.(3). בהוראות הדיווח לציבור.
- (5) בהתאם לסעיף 80.ד.(4). בהוראות הדיווח לציבור.
- (6) מזה: סך הכל נכסים לתאריך המאזן בסך 0.9 מיליון ש"ח (2015: 10.6 מיליון ש"ח) וסך הכל התחייבויות לתאריך המאזן בסך 124.9 מיליון ש"ח (2015: 224.1 מיליון ש"ח), בגין תאגידים, שאדם או תאגיד, שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לעיל לפי חוק ניירות ערך, מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (7) בהתאם לסעיף 80.ד.(8). בהוראות הדיווח לציבור.
- (8) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- (9) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.
- (10) על בסיס היתרות בסופי החודשים.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
(3.9)	-	-	(9.2)	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (***)
0.1	-	-	25.2	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
-	(10.5)	-	(97.7)	הוצאות תפעוליות ואחרות (****)
(3.8)	(10.5)	-	(81.7)	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
(5.9)	-	0.1	(2.7)	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (***)
20.2	-	-	(3.9)	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
(0.1)	(9.6)	-	(95.3)	הוצאות תפעוליות ואחרות (****)
14.2	(9.6)	0.1	(101.9)	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
בעלי עניין				
מחזיקי מניות				
בעלי השפעה מהותית או שליטה				
אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	בעלי שליטה	
(11.3)	-	2.4	(0.1)	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (***)
19.4	-	-	56.6	הכנסות שאינן מריבית
(0.4)	(12.3)	-	(104.4)	הוצאות תפעוליות ואחרות (****)
7.7	(12.3)	2.4	(47.9)	סך הכל

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.
 ** מתכונת הגילוי בביאור בשנת 2015 עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, מספרי ההשוואה לשנת 2014 לא הוצגו מחדש.
 *** פירוט בביאור 32.ד. להלן.
 **** פירוט בביאור 32.ג. להלן.

ראה הערות לטבלה בעמוד 209.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין מהבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	8.1	-	-	בעלי עניין המועסקים בבנק
-	10	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	2.4	-	-	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
-	19	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	-	-	97.7	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	1	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	7.0	-	-	בעלי עניין המועסקים בבנק
-	9	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	2.6	-	-	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
-	15	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
0.1	-	-	95.3	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
1	-	-	1	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
בעלי עניין				
מחזיקי מניות				
בעלי השפעה מהותית או שליטה				
אחרים (2)	אנשי מפתח ניהוליים (1)	בעלי השפעה מהותית או שליטה	בעלי שליטה	
-	9.8	-	-	בעלי עניין המועסקים בבנק
-	9	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	2.5	-	-	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
-	17	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
0.4	-	-	104.4	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
1	-	-	1	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

** מתכונת הגילוי בביאור בשנת 2015 עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, מספרי ההשוואה לשנת 2014 לא הוצגו מחדש.

ראה הערות לטבלה בעמוד 209.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

הערות לשנים 2015-2016

- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף 80.ד. בהוראות הדיווח לציבור.
- (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף 80.ד.(1). בהוראות הדיווח לציבור.
- (3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי- בהתאם לסעיף 80.ד.(2). בהוראות הדיווח לציבור.
- (4) נושאי משרה – בהתאם לסעיף 80.ד.(3). בהוראות הדיווח לציבור.
- (5) בהתאם לסעיף 80.ד.(4). בהוראות הדיווח לציבור.

הערות לשנת 2014

- (1) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
- (2) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי עניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

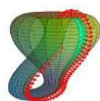
ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק עם בעלי עניין.

	2014	2015	2016
א. בגין נכסים			
מאשראי לציבור	0.1	-	0.1
מפקדונות בבנקים	7.9	2.3	(5.0)
ב. בגין התחייבויות			
על פקדונות הציבור	(0.1)	-	(0.1)
על פיקדונות מבנקים	(1.0)	(1.6)	-
על כתבי התחייבות נדחים	(15.9)	(9.2)	(8.1)
סך כל הוצאות ריבית, נטו	(9.0)	(8.5)	(13.1)

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים הנהוגים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק. היתרות עם צדדים קשורים אינן מובטחות למעט הלוואות משכנתא והלוואות למימון המובטחות בשיעבוד על הנכס הממומן. לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

26 בפברואר 2017

הצהרת אקטואר – מר אליאור וייסברג

נתבקשתי על ידי בנק אוצר החייל בע"מ להעריך את התחייבויותיו בגין מענקי ותק, פיצויים ופיצויים מוגדלים, נופש והטבות לפנסיונרים ליום 31 בדצמבר 2016 (להלן – "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל. פרט לביצוע הערכה אקטוארית זאת אין לי קשרים עסקיים עם הבנק, עם בעל עניין בבנק או עם בן משפחה של בעל עניין, עם חברה בת של הבנק או עם חברה קשורה לבנק. עבודתי לא לוותה בהגבלות ובהתניות שהיה בהן כדי להשפיע עליה או להטותה.

אני משמש כאקטואר חיצוני של הבנק החל משנת 2001. אני בעל תואר במתמטיקה וסטטיסטיקה, חבר באגודה האקטוארית האנגלית ובאגודת האקטוארים בישראל, בעל 35 שנות ניסיון בתחום הערכות אקטואריות. אני נותן שירותי אקטואריה לחברות גדולות במשק ובכללן משטרת ישראל, חברת החשמל, רשות שדות התעופה, נמל אשדוד, בנק המזרחי וחברות רבות אחרות.

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבות של התאגיד הבנקאי, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשות לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני התקופה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על הנתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 4 להלן.

חוות הדעת

4. הערכתי את ההתחייבות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיפים 1 ו-2 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
6. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
7. ההתחייבות המופרטת בדיון וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין מחויבויות שונות של הבנק לעובדיו, כמתואר בחוות דעתי המפורטת.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016.

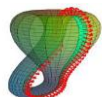
חתימה

אליאור וייסברג

שם האקטואר

26/02/2017

תאריך

לכבוד

בנק אוצר החייל בע"מ
רחוב מנחם בגין 11
רמת – גן 52521

**הנדון: הערכה אקטוארית בהתאם להוראות המפקח על הבנקים
בנושא זכויות עובדים בבנק אוצר החייל – לתאריך 31 בדצמבר 2016**

כללי

1. הערכה אקטוארית זו הוכנה לבקשתו של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק") לצורך יישום הנחיות בנק ישראל בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההערכה כוללת חישובים אקטואריים של התחייבויות שונות לעובדים, למסיימים עבודתם ולגמלאים, לצורך הכללתם בדוחות הכספיים, ל-31 בדצמבר 2016.

2. ההנחות האקטואריות בבסיס החישובים הן בגישת best estimate ולא שמרניות, כלומר – מטרת ההערכה להציג תחזיות מדויקות ככל האפשר. תוצאות דומות (אך לא זהות) היו יכולות להתקבל ע"י בחירת הנחות אחרות בטווח סביר.

3. דוח זה מפרט את הנתונים, ההנחות ושיטות העבודה בהם עשינו שימוש. הדוח כולל טבלאות מסכמות של הנתונים הרלוונטיים השונים ופירוט המחויבויות השונות.

4. פירוט קבוצות העובדים הקיימות בבנק ליום 31 בדצמבר 2016:

4.1 **עובדים פעילים** – קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים על ידי הבנק נכון ליום ההערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת ל-4 תתי קבוצות:

4.1.1 **עובדים זמניים** – עובדים חדשים בבנק אשר תקופת העסקתם המרבית הינה עד 4 שנים (לאחר תקופה זו עובדים אלו מסיימים את עבודתם או הופכים לעובדים קבועים).

4.1.2 **עובדים קבועים** – עובדים קבועים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.

4.1.3 **עובדים בחוזה אישי** – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

4.1.4 **עובדים בכירים בחוזה אישי** – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

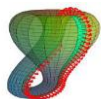
4.2 **פנסיונרים** – עובדים שפרשו מהבנק. קבוצה זו נחלקת ל-3 תתי קבוצות:

4.2.1 **פנסיונרים לפי חוק** – עובדים שפרשו בגיל הפרישה הקבוע בחוק.

4.2.2 **פנסיונרים בפרישה מוקדמת** – עובדים שפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.

4.2.3 **שארים** – בן/בת זוגו של הפנסיונר/רית.

5. קבלתי מהבנק מסמך ובו מיפוי של ההסכמים והנוהגים בבנק. בנוסף קיימתי עם אנשי החטיבה לחשבונאות פגישות ושיחות נוספות להבהרת מהות ההטבות השונות.

להלן פירוט ההטבות עבורן בוצעה ההערכה האקטוארית:

6. מענק ותק

- 6.1 עובדים פעילים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה.
- 6.2 עבור כל עובד מחושבת המחויבות בהתחשב בהסתברות להשלים 20 שנות עבודה בבנק (תוך התחשבות בלוחות תמותה ונכות ובשיעורי עזיבה חזויים).
- 6.3 המחויבות נצברת באופן לינארי לאורך 20 שנות העבודה הנדרשות לקבלת המענק.
- 6.4 זכאים למענק רק עובדים פעילים שמגיעים לוותק הרלוונטי לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
- 6.5 גובה המענק כולל מרכיב קבוע ומרכיב הנגזר משכרו של העובד וכולל צפי לעליית השכר הריאלית השנתית.

7. הטבות לפנסיונרים

- 7.1 עובדים המסיימים עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה. הטבות אלה כוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינוי לתיאטרון.
- 7.2 החישוב האקטוארי מבוצע הן עבור הפנסיונרים של הבנק, והן עבור עובדי הבנק, בגין האפשרות שיהנו מהטבות אלו בעתיד.
- 7.3 המחויבות עבור עובדים נצברת באופן לינארי לאורך שנות העבודה.
- 7.4 ההטבות משולמות לפנסיונרים או לשארים עד יום מותם.
- 7.5 ההנחה היא ששווי ההטבות יצמד למדד ללא עלייה ריאלית בשוויין.

8. פיצויים

התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מכוסה החל משנת 1994 על ידי הפקדות חודשיות סדירות על שם העובדים בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. הסכומים שהופקדו על שם העובדים לכיסוי מחייבות זו אינם כלולים במאזן הבנק מכיון שאינם בשליטת הבנק. החבות עד שנת 1994 וחלק מהחבות לפיצויים בשיעור של 8.33% / 2.33% מן השכר לפיצויים מופקד באופן שוטף בהפקדה נפרדת על שם העובד. ההתחייבות הכלולה בדוחות משקפת את מחויבותו של הבנק בגין חלק זה.

- 8.1 עובד שהתפטר יקבל את הכספים שנצברו לזכותו בקופת הפיצויים.
- 8.2 עובד בעל ותק של שנה ומעלה שפוטר מעבודתו יהיה זכאי לפיצויי פיטורין כנדרש בחוק פיצויי פיטורין.

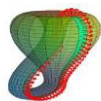
9. פיצויים מוגדלים

בגין עובדים פעילים שבהתאם להערכת ההנהלה, צפוי שיפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק, במסלול פיצויים מוגדלים, חושבה התחייבות בהתבסס על צפי הפיצויים שישולמו ועל ניסיון העבר.

9.1 מהלכי התייעלות – שיעורי העזיבה ושיעורי הפיצויים הותאמו להחלטת הדיקטוריון וההנהלה בנוגע לפרישה מרצון המתוכננת בשנים 2016-2020 בעקבות מהלכי התייעלות.

10. מענק נופש

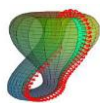
במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים הפעילים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק במימון מלא של הבנק.

הנחות, שיטות עבודה ומתודולוגיה אקטוארית

11. הנחות החישוב:

- 11.1 **שיעור ההיוון** – שיעור ההיוון להטבות לעובדים חושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בארה"ב בדירוג AA, על פי הוראות המפקח על הבנקים.
 - 11.2 **שיעור תמורה ונכות** – מבוססים על לוחות תמורה ב' של חברות הביטוח.
 - 11.3 **שיעורי עזיבה** – שיעורי העזיבה חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי העזיבה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים ומבוססים על מידע שנאסף בבנק ונתוני עזיבה החל משנת 2009.
 - 11.4 **גיל פרישה** – גברים ונשים - 67.
 - 11.5 **שיעורי הגידול בשכר** – שיעורי הגידול בשכר חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי גידול השכר מבוססים על מידע שנאגר בבנק וכולל נתוני גידול בשכר עובדים קבועים וזמניים משנת 2009.
 - 11.6 **עלות ההטבה** – מוערכת על בסיס עלויות בפועל וכוללת תחזית לגידול ריאלי.
12. שיטת החישוב האקטוארית ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות הינה שיטת יחידת הזכאות החזויה. לפי שיטה זו, ההערכה כוללת את כל ההטבות שצפוי כל עובד לקבל, נצברות על בסיס הקו הישר יחסית לוותק שנצבר בהשוואה לתקופת השירות הצפויה.

13. תוצאות ההערכה האקטוארית

להלן ריכוז ההתחייבות האקטוארית:

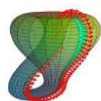
ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2016	
הטבות לאחר פרישה		
28.9	80.6	פיצויים
26.6	36.0	הטבות לפנסיונרים
12.7	-	מענק מחלה *
הטבות אחרות לזמן ארוך		
3.3	3.4	מענק ותק
16.5	17.1	נופש 25 שנה
88.0	137.1	סך הכל

* מענק המחלה שולם במהלך שנת 2016.

14. הערכה אקטוארית זו מסכמת פרטים חשבונאיים ואקטואריים הקשורים בהתחייבות של הבנק לעובדים במהלך שנות עבודתם ולאחר שיסיימו עבודתם בבנק בעתיד. הביאורים האקטואריים המצורפים לתאריכים השונים מצורפים לדוח זה. העבודה הוכנה על פי הנחיות וסטנדרטים חשבונאיים ואקטואריים מקצועיים מקובלים לעבודות מסוג זה.

בכבוד רב,

אליאור וייסברג
אקטואר

נספח א' – ניתוחי רגישות

להלן ניתוחי רגישות לסכום ההתחייבות ביחס לשינוי של 1% בריבית להיוון, בשיעור עליית השכר ובשיעורי העזיבה

רגישות לשינויים בשיעורי ההיוון		רגישות לשינויים בשיעורי העזיבה		התחייבות אקטוארית ליום 31 בדצמבר 2016	
גידול ב-1%	אחוז השינוי	קטון ב-1%	אחוז השינוי	גידול ב-1%	אחוז השינוי
הטבות לאחר פרישה					
80.6	(4.2)	(5.2%)	6.4	7.9%	11.3
36.0	(4.9)	(13.6%)	6.4	17.8%	(1.1)
הטבות לפנסיונרים					
3.4	(0.2)	(5.9%)	0.2	5.9%	(0.2)
17.1	(1.0)	(5.8%)	1.3	7.6%	(1.1)
137.1	(10.3)	(7.5%)	14.3	10.4%	8.9
סך הכל					

רגישות לשינויים בשיעורי התגמול		התחייבות אקטוארית ליום 31 בדצמבר 2016	
גידול ב-1%	אחוז השינוי	קטון ב-1%	אחוז השינוי
הטבות לאחר פרישה			
80.6	6.5	8.1%	(3.8)
36.0	6.5	18.1%	(5.0)
הטבות לפנסיונרים			
3.4	0.2	5.9%	(0.2)
17.1	1.3	7.6%	(1.1)
137.1	14.5	10.6%	(10.1)
סך הכל			